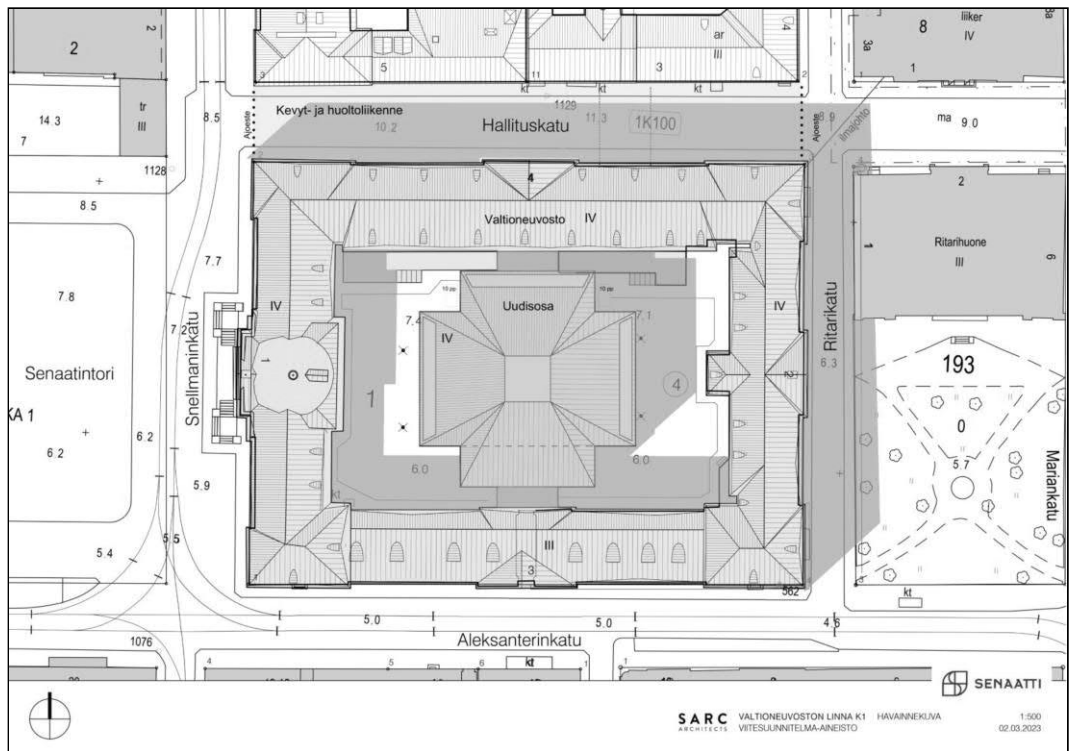

VALTIONEUVOSTON LINNA

1. KAUPUNGINOSA

ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN SELOSTUS

Asemakaavan selostus

Päivätty 24.10.2023
Diaarinumero HEL 2020-011646
Hankenumero 5318_9
Asemakaavakartta nro 12799

Kaavaselostuksessa esitetään kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja suunnittelun vaiheet. Selostusta täydennetään kaavaprosessin edetessä.

Asemakaavan muutos koskee:
Helsingin kaupungin
1. kaupunginosan (Kruununhaka) korttelia 1
sekä katualueita

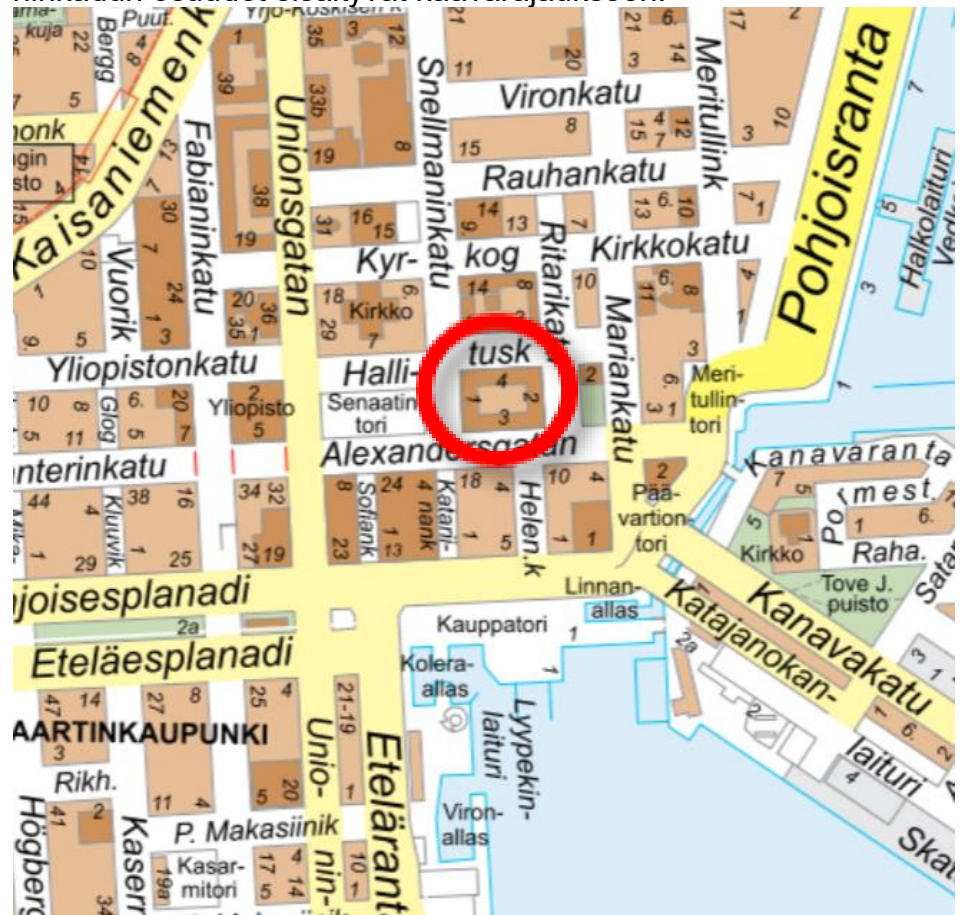
Kaavan nimi:
Valtioneuvoston linna

Laatija:
Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 22.8.2022
Nähtävilläolo (MRL 65 §): 2.5.–31.5.2023
Kaupunkiympäristölautakunta:
Hyväksyminen: kaupunginvaltuusto
Voimaantulo:

Alueen sijainti:

Alue sijaitsee Senaatintorin, Aleksanterinkadun, Ritarikadun ja Arpeanum-korttelin välisellä alueella. Hallituskadun ja Snellmanninkadun osuudet sisältyvät kaavarajaukseen.

Kuva: Suunnittelualueen sijainti.

Yhteys henkilöt kaavan valmistelussa

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala

Asemakaavoitus: Janne Prokkola, yksikön päällikkö; Kajsa Lybeck, arkkitehti

Kaavapiirtäminen: Pia Havia, suunnitteluavustaja

Liikenne- ja katusuunnittelu: Pekka Nikulainen, johtava liikenneinsinööri

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu: Anu Lamminpää, johtava maisema-arkkitehti

Rakennussuojelu: Sakari Mentu, arkkitehti

Teknistaloudelliset asiat: Mikko Juvonen, DI, tiimipäällikkö; Pekka Leivo, yksikköpäällikkö

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit: Tom Qvisen, projektipäällikkö, Ilkka Satola, tiimipäällikkö

Rakennusvalvontapalvelut: Heli Virkamäki, tiimipäällikkö; Juha Sundqvist, arkkitehti

Pelastuslaitos: Esko Rantanen, johtava vanhempi palotarkastaja Joonatan Suosalo, palomestari

Muut Helsingin kaupungin toimialat

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala: John Lagerstedt

Kaupunginkanslia: Sirpa Kallio, projektinjohtaja

Muut viranomaistahot

Museovirasto: Pekka Lehtinen

Hakijataho

Senaatti-kiinteistöt: Kimmo Mäkelä, Niko Sundell

Valtioneuvoston kanslia: Kristiina Koskiahho, Juha Hovinen

Hankesuunnittelu

Antti-Matti Siikala, Arkkitehtitoimisto Sarc Oy, Anu Kuoppamäki / rakennuttajakonsultti, A-insinöörit Oy

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	6
Asemakaavan kuvaus	8
Tavoitteet	8
Mitoitus	9
Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet	9
Liikenne	11
Esteettömyys	13
Ekologinen kestävyys	13
Suojelukohteet	13
Yhdyskuntatekninen huolto	17
Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen	18
Ympäristöhäiriöt	19
Pelastusturvallisuus	20
Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto	20
Toteutus	22
Suunnittelun lähtökohdat	22
Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet	25

Liitteet

- 1 Seurantalomake
- 2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- 3 Kuvat ja kartat
 - Sijaintikartta
 - Ilmakuva
 - Asemakaavakartta (A4-koossa)
 - Havainnekuva
 - Ote ajantasa- asemakaavasta
 - Liikenneperiaatesuunnitelma
 - Kuvaliite suojelukohteista
- 4 Viitesuunnitelma
- 5 Korttelin laajennuksen toteutuksen vertailuvaihtoehdot perusteluineen
- 6 Muistio Muinaismuistolain 13§ edellyttämästä neuvottelusta

Luettelo muusta kaavaa koskevasta materiaalista

- Vuorovaikutusraportti
 - Arvottamis- ja suojelukaaviot, 9.4.2021, Arkkitehtitoimisto Sarc Oy
 - Valtioneuvoston linna, kortteliselvitys, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtitoimisto Okulus Oy, 2019
 - Valtioneuvoston linna, Keskeiset rakenteet, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtitoimisto Okulus Oy, 2019
 - Valtioneuvoston linna, rakentumisen vaiheet 1822-, Arkkitehtitoimisto Sarc Oy
 - Helsinki – Kruununhaka - Kortteli 1, Selvitykset arkeologisista tutkimuksista, Arkkitehtitoimisto Schulman Oy, 20.10.2020
 - Helsinki – Kruununhaka – kortteli 1: selvitys arkeologisista tutkimuksista, Hakanpää, Päivi, Luhtala, Johanna, Seesto, Heidi, Senaatti 2020
-

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee 1. kaupunginosan (Kruununhaka) korttelia sekä katualuetta (osa Snellmaninkatua ja Hallituskatua). Korttelin tontilla 4 osoitteessa Snellmaninkatu 1 sijaitsee vuosina 1822–53 rakennettu empiretyylinen rakennuksen ulkokehä ja vuosina 1897–1900 sisäpihalle rakennettu entinen painotalo (Valtioneuvoston linna), joka on valtion keskushallinnon käytössä.

ELY-keskus on 7.6.2022 rakennusperintölain nojalla antamalla suojelupäätöksellä (UUELY/10762/2021, suojelupäätös) suojellut Valtioneuvoston linnan lukuun ottamatta sisäpihalla sijaitsevaa painotalona toiminutta rakennuksen osaa (entinen painotalo).

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa korttelin säilyminen edelleen alkuperäisessä valtion keskushallinnon käytössä laajentamalla Valtioneuvoston linnaa nykyaikaisella hallinto- ja toimistorakennuksella, joka säästää alkuperäiset vanhat ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta. Sisäpihalle rakennettavan uudisrakennuksen tieltä joudutaan purkamaan entisenä painotalona toiminut rakennuksen osa, niin kutsuttu pihasiipi. Tavoitteena on parantaa merkittävästi ylimmän valtiojohdon työskentelyedellytyksiä ja turvallisuutta.

Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan sisäpihalle rakennettavan uudisrakennuksen rakentaminen siten, että se ei muuta Helsingin merellistä julkisivua, eikä muuta suojellun Valtioneuvoston linnan kokonaisuuden roolia kaupunkikuvassa ja pitkissä kaupunkitilan näkymissä.

Voimassa olevan kaavan sr -suojeltava rakennus -merkintä sekä sk -merkintä päätöksestä asetuksen nojalla suojelusta Valtioneuvoston linnan osalta poistetaan kaavaratkaisulla ja korvataan srs -merkinnällä rakennusperintölain nojalla tehdyn suojelupäätöksen rajauksen mukaisesti. Näin kaavaratkaisu mahdollistaa suojelupäätöksen rajauksen ulkopuolelle jäävän entisen painotalon purkamisen.

Kaava-alueelle kohdistuva Senaatintorin aukion osuus merkitään suojeltavaksi merkinnällä sa. Koko aluetta koskee yleinen suojelumääräys, joka kieltää muuttamista, purkamista tai hävittämistä suojeltavaksi merkityjä kohteita niin, että niiden rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee.

Piha-alueen nykyiset pintamateriaalit ja ladontamallit sekä historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet määrätään säilytettäväksi tai palautettaviksi mahdollisuuksien mukaan.

Koko kaava-alue on merkitty osaksi muinaismuistolailta rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen aluetta merkinnällä sm.

Asemakaavamuutoksen uudisrakentamisen ja olemassa olevan rakennusosan virasto- ja hallintotoimintaa palveleva kerrosala on yhteensä 26 600 (21 050 -1 910 +7 460) k-m². Purettavan entisen painotalon kerrosala on 1 910 k -m². Uudisrakennukseen sijoittuvaa hallinto- ja virastotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on 7 460 k -m². Lisäksi koko kaava-alueella saa rakentaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia ja muita maanalaisia kellaritiloja asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Tontin tehokkuusluku on $e_t = 2,89$.

Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala kasvaa 5 550 k-m²:llä.

Asemakaavassa Hallituskatu merkitään jalankulun ja pyöräilyn ka-duksi, jolla huoltoajo on sallittu, merkinnällä pp/h.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että kort-telin nykyinen hallinto- ja virastotoiminta voidaan laajentaa vas-taamaan valtiohallinnon tulevaisuuden tarpeisiin ja muutos mah-dollistuu vaarantamatta korttelin ulkokehän rakennuksia sovitta-mattomilta muutospaineilta.

Helsingin kaupunki omistaa katualueet. Korttelialue on valtion omistuksessa. Kaavaratkaisu on laadittu hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä. Kaavaehdotuksesta tehtiin 4 muistutusta. Nähtävilläoloajan ulkopuolella saapui 1 kirje. Muistutuksissa ja kirjeessä esitetyt huomautukset kohdistuivat sii-hen, että ollaan hävittämässä merkittävä kulttuuriperinnön osa Helsingin ydinkeskustan kulttuurialueella mahdollistamalla Valtio-neuvoston linnan korttelipi-han keskirakennuksen purkamisen ja että virastot eivät noudata laadittuja suosituksia, ohjeita ja lakia kulttuurikohteen suojelemiseksi, kaavoituksen puutteelliseen vuo-rovaikutukseen, viranomaisten aiemmin omaksuttujen suojeluperi-aatteiden keventämiseen ja lieventämiseen ja voimassa olevan maakuntakaavan huomiotta jättämiseen. Kaava esitetään palau-tettavaksi uudelleen valmisteluun siten, että keskeinen piharaken-nus (entinen painotalo) myös merkitään suojeltavaksi.

Kirjeessä, joka on englanninkielinen, ilmoitetaan, että kansainväli-nen ICOMOS ja Suomen osasto ovat 21.3.2023 julkaisseet eng-lanninkielisen kulttuuriperintöhälytyksen Helsingin empirekeskus-tan ja Suomen keskeisen hallintokorttelin rakennusperintöarvoihin kohdistuvasta uhasta ICOMOS:in nettisivustolla.

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnot kohdistuivat tietoliikennekaapelei-hin, siihen, että alueen vesihuolto on rakennettu valmiiksi eikä asemakaavan muutos edellytä vesihuollon lisärakentamista, mui-naismuistolailla rauhoitetun kiinteän muinaisjäänneksen mukaisen alueen kaavakartan määräyksen sanamuodon tarkentamiseen ja

merkinnän sm lisäämiseen kaavakarttaan, korttelipihan kaupunkikuvan hallinnan kirjaamiseen uudisrakennuksen ja aurinkopaneelien osalta määräyksiin ja siihen, että kaavan tulisi mahdollistaa myös tilannetta, että entinen painotalo säilyy ennallaan. ELY-keskus on todennut, että kaavan muutosehdotus on suojelupäätöksen mukainen.

Kaavaehdotukseen tehtiin muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa.

Asemakaavan kuvaus

Tavoitteet

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa korttelin säilyminen edelleen alkuperäisessä valtion keskushallinnon käytössä ja parantaa merkittävästi ylimmän valtiojohdon työskentelyedellytyksiä ja turvallisuutta. Tavoite edellyttää Valtioneuvoston linnan laajentamista nykyaikaisella hallinto- ja virastorakennuksella rakennuskokonaisuuden sisäpihalla. Tavoitteena on säästää alkuperäiset vanhat ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta.

Sisäpihalle rakennettavan laajennuksen tieltä joudutaan purkamaan sisäpihalla sijaitseva painotalona toiminut rakennuksen osa, koska sitä ei ole mahdollista sisällyttää laajennukseen tai muutenkaan säilyttää uudisrakennuksen lisäksi. Purkamiselle on edellytykset, koska rakennusta ei ole suojeltu suojelupäätöksellä.

Suojelupäätöksen rajauksen ulkopuolelle jäävässä entisessä painotalossa on sen kaltaisia teknisiä rajoitteita, että sitä ei voida hyödyntää osana alueelle sijoitettavaa uudisrakennusta. Rakennuksen säilyttäminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalasta rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä.

Korttelin uudisrakentaminen sovitetaan ympäristöönsä siten, että vanhat arvokkaat rakennukset säilyvät korttelikokonaisuuden pääroolissa. Uudisrakennuksen korkeus on tarkoitus sovittaa ympäröivään kattomaisemaan, ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvallinen laatu ja tilallinen hahmotettavuus sekä kohtuulliset näkyvät on tavoitteena säilyttää. Hallituskadun Snellmaninkadun ja Ritarikadun välinen osuus muutetaan jalankulun ja pyöräilyn kaduksi, jolla korttelin huoltoajo on sallittu.

Kaupunginvaltuusto on 13.10.2021 hyväksynyt uuden Kasvun paikka - Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025. Kaavaratkaisu edesauttaa kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista siten, että kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi, ensisijaisesti uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä huomioiden alueiden erityispiirteet.

Mitoitus

Suunnittelualan pinta-ala on 12 649 m².

Asemakaavamuutoksen uudisrakentamisen ja olemassa olevan rakennusosan virasto- ja hallintotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on yhteensä 26 600 (21 050 -1 910 +7 460) k-m². Purettavan entisen painotalon kerrosala on 1 910 k -m². Uudisrakennukseen sijoitettavaa hallinto- ja virastotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on 7 460 k -m². Lisäksi koko kaava-alueella saa rakentaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia ja muita maanalaisia kellaritiloja asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Tontin tehokkuusluku on $e_t = 2,89$.

Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala kasvaa 5 550 k-m²:llä.

Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Historia

Senaatintori suunniteltiin uuden pääkaupungin pääaukioksi J.A. Ehrenströmin Helsingin asemakaavassa vuonna 1812. Aukion äärelle kaavailtiin varhaisen pääkaupungin tärkeimmät rakennukset, senaatintalo, kenraalikuvernöörin virka-asunto ja kaupungin luterilainen pääkirkko. Senaatintorin paikalla sijaitsti alkuaan tuntuvasti pienempi vanhan Helsingin Suurtori raatihuoneineen, kirkkoineen ja päävartioineen.

Senaatintorin empiretyylinen monumentaaliaukiokokonaisuus rakentuu arkkitehti C.L. Engelin uusklassillisen arkkitehtuurin vaaraan. Senaatintoria reunustavat julkiset rakennukset ilmentävät keskushallinnon, kirkon ja yliopiston asemaa 1800-luvun Suomessa. Valtakunnan ja Helsingin keskuksena aukiolla on vakiintunut kansallinen symboliasema. Kansainvälisesti aukio on merkittävä, hyvin säilynyt kaupunkitaiteellinen luomus. Senaatintori on kaupungin tunnetuimpia nähtävyyksiä ja Suomi-kuvan osatekijä.

Valtioneuvoston linna Senaatintorin aukion itälaidalla on näyttävä uusklassismin luomus korinttilaisine temppeleipäätyineen, kupoleineen ja rakennukseen torilta johdattavine edustavine porrassomitelmineen. Rakennuksen tärkeimmät sisätilat ovat senaatin istuntosali pääkerroksessa temppeleipäädyn takana sekä näyttävä porrashuone niin ikään rakennuksen keskilinjassa. Rakennuksen eri-ikäiset siivet muodostavat arkkitehtuuriltaan yhtenäisen, ulkoasultaan klassistisen kokonaisuuden ja sulkevat sisäänsä suuren korttelipihan.

Korttelipihan keskelle rakennettiin vuosina 1897–1900 arkkitehti

Ricardo Björnbergin suunnittelema kolmikerroksinen Senaatin kirjapainoa palveleva painotalo. Rakennuksen suurissa painosaleissa on valurautapylväiden kannattelemat kappaholvit. Rakennusta korotettiin vuonna 1904 latomosalin käsittävällä kerroksella, jossa on niitatut rautaristikot (suunnittelija Gustave Eiffel). Korotus erottuu kaarevin ikkunoin julkisivussa. Painotalon rakentaminen, piha-alueen korkean kallion tasaaminen ja kalliomäestä pohjoissiiiven kylkeen muotoiltu, portain ja kaitein graniitilla viimeistelty terrassi muuttivat Engelin suunnitteleman korttelipihan perusteellisesti.

Carl Ludvig Engelin suunnittelema Valtioneuvoston linna on rakentunut alkuperäisten suunnitelmien mukaiseen asuunsa vuosien 1822-53 aikana osana Helsingin monumentaalikeskustaa. Nykyisen hahmonsä kortteli on saanut Engelin arkkitehtuurin hengessä toteutettujen korotusten ja uudisosien myötä vuoteen 1918 mennessä. Keisarillisen Senaatin talo muuttui keväällä 1917 itsenäisen Suomen Senaatin taloksi ja marraskuussa 1918 siitä tuli Valtioneuvoston linna. Valtioneuvoston linnaan laadittiin 1930- ja 1940-luvuilla kolme pihasiiven korvaavaa toteutumaton laajennussuunnitelmaa. Arkkitehti Ilmari Launis suunnitteli vuonna 1933 korttelipihan keskelle korkean virastosiiven yhdyskäytävineen. Tuntematon suunnittelija esitti 1930-luvulla sisäpihalle pyöreää, seitsemänkerroksista virastotaloa. Arkkitehti Väinö Vähäkallio laati 1940-luvulla suunnitelman pihan poikki rakennettavasta kuusikerroksisesta virastorakennuksesta.

Helsingin keskustan puhdaspiirteisimpiin kuuluva umpikortteli on ulkokehältään 3–4-kerroksinen, Aleksanterinkadun puoleista, osin kaksikerroksista eteläsiipeä lukuun ottamatta. Siipirakennukset ovat käyneet läpi useita muutos- ja korjausvaiheita. Sisäpihalla olevassa nelikerroksisessa entisessä painotalossa on nykyään toimisto- ja ravintolatiloja.

Kortteli on eri ministeriöiden sekä Valtioneuvoston kanslian käytössä. Kaikki rakennuksen osat entistä painotaloa lukuun ottamatta on suojeltu rakennusperintölain nojalla. Rakennusperintölain nojalla suojeltujen kohteiden suojelua valvoo Museovirasto.

Nykytilanne

Valtioneuvoston linnassa on alkamassa laaja peruskorjaushanke, jonka yhteydessä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi sovitella uudisrakentamista korttelin keskiosaan sekä maanalaista rakentamista. Uudisrakentaminen lisää valtioneuvoston työtilojen määrää ja täydentää työympäristön tilavalikoimaa, erityisesti kokoustiloja ja niihin liittyviä kulkuvyöhykkeitä. Uudisrakentaminen kasvattaa korttelin rakennettua kerrosalaa merkittävästi. Korttelin keskelle sijoittuva uudisrakentaminen ja sen maanalaiset ja -päälliset yhteydet edellyttävät pihalla olevan entisen painotalon ja sen yhdysiiiven purkamista korttelin sisältä.

Suojelupäätöksessä todetaan, että ”Rajauksen ulkopuolelle jäävässä pihasiivessä on sen kaltaisia teknisiä rajoitteita, että sitä ei voida hyödyntää osana alueelle sijoitettavaa uudisrakennusta. Rakennuksen säilyttäminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalaista rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä.”

Suunnittelualueeseen kuuluu Valtioneuvoston korttelin lisäksi osa Snellmaninkadun ja Hallituskadun katualueita sekä osa Senaatintorin aukiokokonaisuutta. 1840-luvulta alkaen jalkakäytäviä päällystettiin kookkailla graniittilaatoilla. Näitä laattoja on edelleen vaalittu siten, että Snellmaninkadun osuuden itälaidan jalkakäytävä koostuu edelleen luonnonkivilaatoista. Snellmaninkatu on muuten nupukiviladottu. Hallituskadulla pohjoinen jalkakäytävä on osittain päällystetty graniittilaatoilla. Etelän puoleista jalkakäytävää reunustaa graniittinen sadevesikouru ja reunakivi. Ajokaista ja muu osuus jalkakäytävistä on pinnoitettu asfaltilla.

Kaavaratkaisu

Hallinto- ja virastorakennusten korttelialue (YH)

Asemakaavamuutoksen uudisrakentamisen ja olemassa olevan rakennusosan virasto- ja hallintotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on yhteensä 26 600 (21 050 -1 910 +7 460) k-m². Purettavan entisen painotalon kerrosala on 1 910 k -m². Uudisrakennukseen sijoitettavaa hallinto- ja virastotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on 7 460 k -m². Lisäksi koko kaava-alueella saa rakentaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia ja muita maanalaisia kellaritiloja asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Tontin tehokkuusluku on $e_t = 2,89$.

Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala kasvaa 5 550 k-m²:llä.

Liikenne

Lähtökohdat

Suunnittelualue on osa valmista kantakaupungin kaupunkirakennetta ja saavutettavissa nykyisiä liikenneyhteyksiä käyttäen. Kortteli rajautuu Senaatintoriin ja Snellmaninkatuun, Aleksanterinkatuun, Ritarikatuun ja Hallituskatuun.

Jalankulku

Korttelia ympäröivillä kaduilla jalankulkuolosuhteet ovat hyvät. Jalkakäytävien leveydet vastaavat jalankulkijamäärien tarvetta. Kortteli on hyvin saavutettavissa jalankulkijan kannalta.

Pyöräliikenne

Alue on Snellmaninkadun ja Aleksanterinkadun osalta nupukivettyä historiallista kaupunginosaa, jossa liikenne kulkee hitaasti. Pyöräilijä kulkee muun liikenteen seassa. Liittyminen pyörätieverkkoon tapahtuu Aleksanterinkadun poikkikatujen kautta Pohjoisesplanadin pääpyörätielle.

Julkinen liikenne

Lähimmät raitiovaununlinjojen pysäkit ovat Aleksanterinkadulla ja Snellmaninkadulla. Lähimmälle metroasemalle on noin 350 metriä ja päärautatieasemalle noin 850 metriä. Alue on hyvin saavutettavissa joukkoliikenneyhteyksillä.

Autoliikenne

Aleksanterinkadun keskiarkivuorokausiliikennemäärä on nykyisin noin 3 900. Vastaava luku Snellmaninkadulla on noin 1 700, Hallituskadulla 1 000 ja Ritarikadulla 500. Hankkeen liikenneselvityksen liikennemäärät ovat edellä esitettyjä pienempiä, koska ne on tehty koronapandemian aikana. Tontti sijaitsee melko lähellä Pohjoisranta pääkatua, joten tontti on hyvin saavutettavissa myös autoliikenteellä.

Kaavaratkaisu

Asemakaavassa Hallituskatu merkitään jalankulun ja pyöräilyn kaduksi, jolla huoltoajo on sallittu, merkinnällä pp/h.

Tontin lisärakentaminen ja Hallituskadun sulkeminen yleiseltä ajo- liikenteeltä muuttaa hieman alueen katujen liikennemääriä. Muutos ei kuitenkaan ole merkittävä.

Jalankulku

Kaavaratkaisu muuttaa Hallituskadun kaduksi, jolla sallitaan jalankulun ja pyöräilyn lisäksi vain huoltoliikenne. Muilta osin kaavaratkaisu ei muuta jalankulun olosuhteita. Jalankulkuolosuhteet säilyvät hyvinä.

Pyöräliikenne

Pyöräliikenteen turvallisuus paranee Hallituskadulla, kun katu suljetaan muulta ajoneuvoliikenteeltä kuin huoltoajolta. Muilta osin kaavaratkaisu ei muuta pyöräliikenteen olosuhteita. Tontille osoitetaan 88 pyöräpysäköintipaikkaa, joista 68 kpl on sisätiloissa.

Julkinen liikenne

Julkisen liikenteen järjestelyihin kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta.

Autoliikenne

Hallituskatu suljetaan autoliikenteeltä. Tämän vuoksi alueen muiden katujen liikennemäärät hieman lisääntyvät. Lisäys ei ole merkittävä. Muilta osin autoliikenteen järjestelyt säilyvät nykyisellään.

Esteettömyys

Asemakaava-alue on esteettömyyden kannalta normaalia aluetta.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta esteettömyyteen.

Ekologinen kestävyys

Lähtökohdat

Asemakaavoituksen lähtökohdina ovat Kaupunkiympäristön toimialan Ympäristöohjelma 2019–2021, ”Hiilineutraali Helsinki 2035-toimenpideohjelma” sekä hankkeeseen ryhtyvän sekä rakennuksen tulevan pääkäyttäjän asettamat kestävyystavoitteet.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisu perustuu olemassa olevan katu- ja kunnallisverkon hyödyntämiseen sekä olemassa olevan hallinto- ja virastokorttelin kadunvarsirakennusten säilyttämiseen ja kehittämiseen. Olemassa olevan sisäpihan entinen painotalo joudutaan purkamaan. Purettavien rakennusosien käyttökelpoinen materiaali on kierrätettävä.

Suojelukohteet

Lähtökohdat

Valtioneuvoston kortteli sekä suunnittelualueen katualueet (osa Snellmaninkatua ja Hallituskatua) kuuluvat valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja Museoviraston RKY 2009-kohdeluettelo ”Senaatintori ympäristöineen”, sekä osin RKY-kohdeluettelo ”Aleksanterinkatu”.

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Vironniemen Helsingin vanhan kaupunginosan asemakaava-alueella (nro 8980). Asemakaava-alueella on osa luokiteltua kiinteää muinaisjäännösalueetta (Museoviraston muinaisjäännösrekisteri, tunnus 1000006099) ja se on rauhoitettu muinaismuistolaila. Alueen vanhat kulttuurikerrokset ovat muinaismuistolain (295/1963) perusteella suojeltuja, vaikka kaavassa ei olisi siitä merkintää. Hallituskadulla ja korttelin eteläosassa on osa-alueita, joiden kohdalla on osittain arkeologisessa mielessä kajoamatonta aluetta.

Valtioneuvoston linna ja katuosuudet kuuluvat osaksi vuonna 1988 empire-keskustalle laadittua voimassa olevaa kaavaa nro 8980. Kaikkia kaavaratkaisun rakennuksia koskee merkintä sr: suojeltava rakennus sekä sk: valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen mukaan suojeltava rakennus. Katualueella sijaitsevat ulkoportaat Senaatintorin suuntaan on merkitty s: suojeltava kohde. Senaatintorin aukio, jonka merkintä ulottuu Snellmaninkadun yli korttelirajaan saakka, on merkitty sa: Suojeltu aukio. Tämän aukion käyttötarkoitukseen, tilaseinämiin tai rakennelmiin kohdistuvia muutoksia koskevista suunnitelmista on pyydettävä lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Lisäksi kaavan nro 8980 koko alueella on voimassa merkintä (s_s_s_), jossa todetaan alueen olevan historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Kaavan alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennusten osia, aitoja, ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Kaavan alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä pyydettävä lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Valtioneuvoston linna entistä painotaloa lukuun ottamatta on suojeltu ELY-keskuksen 7.6.2022 (JUDELY/10762/2021, suojelupäätös) antamalla suojelupäätöksellä.

Valtioneuvoston linna on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980, valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (278/1965) nojalla, joka on kumottu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta (480/1985), jolloin aiemman asetuksen nojalla tehdyt suojelupäätökset ovat edelleen jääneet voimaan. Asetus 480/1985 on kumottu lailla rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010), jonka 24 §:n 5 momentin mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla tehty päätös valtion omistaman rakennuksen suojelusta pysyy voimassa, kunnes rakennuksen suojelusta on päätetty rakennusperintölain mukaisesti. Asetussuojelupäätös kumoutui sen korvanneella rakennusperintölain mukaisella suojelupäätöksellä 7.6.2022.

ELY-keskuksen suojelupäätöksessä todetaan Valtioneuvoston linnan suojelusta muun muassa, että

”Rakennusperintölain 2.3§:n, 1. kohdan osalta ELY-keskus toteaa, että Valtioneuvoston linna on valtakunnallisesti merkittävä kohde. Valtioneuvoston linnalla on rakennusperintölain 2 §:n ja 8 §:n (kohdat 1–6) tarkoittamaa merkitystä ja sillä on valtakunnalli-

sesti merkittävä historiallinen, kaupunkikuvallinen ja kulttuurihistoriallinen arvo. Kiinteistö kuuluu Senaatintorin valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY2009).”

”Rakennusperintölain 2.3 §:n, 2. kohdan mukainen suojeleminen asemakaava-alueella tulee kyseeseen lähinnä sisätilojen suojelemisesta osalta. Valtioneuvoston linnassa on poikkeuksellisen arvokkaita sisätiloja ja sisustusta. Asemakaavalla ei ole mahdollista suojella sisätiloja siinä määrin kuin nyt on tarpeen, minkä vuoksi sisätilojen suojeleminen on turvattava rakennusperintölailla.”

”Kohteessa on käynnistymässä mittava peruskorjaus ja uudisrakentamishanke sekä siihen liittyvä asemakaavan muutos. Asemakaava on alueidenkäytön suunnittelun väline ja sisätilojen suojeleminen on tarkoitus ratkaista rakennusperintölailla. ELY-keskus pitää Museoviraston suojeluesityksen ehdotusta suojelumääräyksiksi selkeinä, johdonmukaisina ja konkreettisina erityisesti sisätilojen osalta, minkä vuoksi erityislain mukaiselle suojelulle on perusteet.”

”Päädyttyäessä edellä kerrottuun viitaten sisätilojen suojelemiseen rakennusperintölailla, ELY-keskus pitää myös valtakunnallisesti erityisen merkittävän rakennuskokonaisuuden suojelemista samalla lailla tarpeellisenä (rakennusperintölain 2 §).”

”Valtioneuvoston linnan rakennusvaiheet on säilytettävä toisiaan täydentävinä kokonaisuuksina. Suojelutarve kohdistuu rakennuksen ulkoasuun, rakennusrunkoon, keskeisiin sisätiloihin ja niiden kiinteään sisustukseen, koristemaalauksiin ja kiinteisiin koristeisiin sekä kokonaistaideteoksen mukaisin periaattein toteutettuun irtaimen kalustukseen presidentin esittelysalissa. Piha-alueen suunnittelussa tulee huomioida ratkaisujen sopiminen historialliseen kokonaisuuteen.”

”Rakennusten ulkoasu muodostuu julkisivun ja vesikaton rakennusosista, yksityiskohdista, materiaaleista ja väryksestä. Julkisivuaukkoihin liittyvät alkuperäiset rakennusosat eli ikkunat, ovet, portit ja luukut ovat ulkoasuun liittyvä kokonaisuus myös sisäpuolisine osineen. Parvekkeiden, ulkoportaikkojen ja -portaiden, porttikäytävän ja portiikkien sisäpinnat sekä ulkoasuun liittyvät rakennusosat ja yksityiskohdat kuten alkuperäiset valaisimet, kiinteät veistokset (relieffit), koristeet ja kellot ovat osa julkisivua. Terassi käsitetään kuten ulkoasu.”

ELY-keskuksen suojelupäätöksessä todetaan entisen painotalon osalta muun muassa, että ”Valtioneuvoston linnan sisäpihalla sijaitsevalla painotalona tunnetulla rakennuksella ja siihen kytkeytyvällä siivellä on kiistatta rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa. Museovirasto pitää sen purkamista perusteltuna, koska pihasiivessä on sen kaltaisia teknisiä rajoitteita, että sitä ei voida hyö-

dyntää osana pihalle aiottua uudisrakennusta. Painotalon säilyminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalaista rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä.”

Lisäksi suojelupäätöksessä todetaan, että ”Valtioneuvoston tilastrategian mukaan rajauksen tekeminen on välttämätöntä, vaikka muutoksen myötä menetetään arkkitehtonisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas pihasiipi.” ja ”Valtioneuvoston tekemien selvitysten (2018, 2019) ja hankesuunnitelma (2020) mukaan riittävän suuri uudisrakennus sekä siihen liittyvä pihakannen alainen rakentaminen on välttämätön edellytys korttelin säilymiselle edelleen alkuperäisessä valtion keskushallinnon käytössä. Uudisrakentaminen säästää alkuperäiset ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta.”

Suojelupäätöksessä ”ELY-keskuksen näkemyksen mukaan asiaa tulee punnita ja harkita myös yleisen edun näkökulmasta. ELY-keskus pitää yleisen edun näkökulmasta erityisen perusteltuna, että Valtioneuvoston linna säilyy valtion ylimmän johdon käytössä. Tämä edellyttää, että sille taataan turvalliset ja asianmukaiset työtilat. Mainitusta johtuen painotalolla ei voi katsoa olevan sellaista merkitystä yleisen edun kannalta, että sen tulisi säilyä. Myöskään Museoviraston lausunto ei tue sitä. Sillä seikalla, että Valtioneuvoston linna säilyy Suomen ylimmän valtio johdon käytössä sen sijaan, on erityisen suurta merkitystä yleisen edun kannalta.”

Kaavaratkaisu

Vanhaa painotaloa lukuun ottamatta Valtioneuvoston linna on suojeltu rakennusperintölain nojalla (suojelupäätös 7.6.2022). Valtioneuvoston linnan ja sen pääportaiden sekä pihanpuolen terassin suojelua koskevat suojelumääräykset on annettu suojelupäätöksessä.

Voimassa olevan kaavan sr -suojeltava rakennus -merkintä sekä sk -merkintä päätöksestä asetuksen nojalla suojelusta Valtioneuvoston linnan osalta poistetaan kaavaratkaisulla ja korvataan srs -merkinnällä rakennusperintölain nojalla tehdyn suojelupäätöksen rajauksen mukaisesti. Näin kaavaratkaisu mahdollistaa suojelupäätöksen rajauksen ulkopuolelle jäävän entisen painotalon purkamisen.

Kaupunkikuvallisessa mielessä, symbolisesti ja keskustan elävyyden vaalimisen näkökulmasta on erittäin tärkeää, että Valtioneuvoston linnan katukuvassa näkyvä rakennuskokonaisuus säilyy eheänä osana historiallista Senaatintorin ympäristöä ja kortteli säilyy valtion ylimmän johdon käytössä. Tämä edellyttää, että rakennuksessa mahdollistetaan tavoitellun käytön mukaiset turvalliset, asian- ja tarkoituksenmukaiset työtilat. Mainitusta johtuen sekä huomioon ottaen ELY-keskuksen suojelupäätös, entisellä

painotalolla, vaikka sillä on arkkitehtonisia arvoja, ei voi katsoa olevan yleisen edun kannalta sellaista merkitystä, että se tulisi säilyttää. Sillä seikalla, että Valtioneuvoston linna säilyy Suomen ylimmän valtiojohdon käytössä, on erityisen suurta symbolista ja historiallista merkitystä pääkaupungin kannalta sekä toiminnallista ja kulttuurihistoriallista merkitystä kulttuuriperinnön säilymisen, keskustan elävyyden vaalimisen ja kaupunkikuvan kannalta.

Senaatintorin suojellun aukion itäosa merkitään sa: Suojeltavan aukion osa.

Piha-alueen nykyiset pintamateriaalit ja ladontamallit sekä Snellmaninkadun ja Hallituskadun historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet määrätään säilytettäväksi tai palautettaviksi mahdollisuuksien mukaan.

Lisäksi suojelukaavan koko alueella on voimassa määräys, jossa todetaan alueen olevan historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Kaavan alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennusten osia, aitoja, ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Kaavan alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä kuultava museoviranomaisia. Voimassa olevan kaavan saman sisältöinen s-s-s -merkintä on poistettu.

Koko kaava-alue on merkitty osaksi muinaismuistolain rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen aluetta merkinnällä sm.

Kaavaratkaisun yhteydessä on käyty Muinaismuistolain 13 § mukainen neuvottelu ja kaavaratkaisuun on kirjattu määräys kiinteän muinaisjäännöksen riittävien arkeologisten tutkimusten toteuttamisen varmistamiseksi. Asemakaava-alueella on suoritettava arkeologinen tutkimus ennen rakennustöitä tai valvonta maanrakennustöiden aikana. Mahdollisen kiinteän muinaisjäännöksen dokumentointi ja siihen kajoaminen sovitaan yhteistyössä Museoviraston kanssa lain vaatimien neuvottelujen mukaisesti.

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Kaava-alue on yhdyskuntateknisen huollon verkoston piirissä.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisun toteuttaminen ei edellytä uuden yhdyskuntateknisen huollon verkostojen rakentamista.

Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen

Lähtökohdat

Asemakaavamuutoksen kohteena oleva tontti sijaitsee Hallituskadun ja Aleksanterinkadun välissä, itäpuolella on Ritarikatu ja länsipuolella on Senaatintori. Maanpinta viettää jyrkästi etelään ollen Hallituskadulla ylimmillään tasolla +11,1 ja Aleksanterinkadulla tasolla +4,9.

Nykyinen rakennus on 1800-luvun alkupuolella rakennettu 4 kerroksinen tiilirunkoinen rakennus. Rakennuksessa on yksi kellari-kerros. Perustukset ovat alun perin maan- ja kallionvaraisia kiviladospertuksia Hallituskadun puolella perustukset ovat kallionvaraisia. Aleksanterinkadun puoleisen osan perustuksia on vahvistettu 1980-luvun lopulla lyötävillä teräspaaluilla. Rakennuksen kuormat on siirretty paaluille perustuksen molemmin puolin tehdyillä teräsbetonisilla kuormansiirtopalkeilla, jotka on jännitetty yhteen seinän läpi asennetuilla vetotangoilla. Rakennusta ympäröivät katualueet on kauttaaltaan päällystetty. Pinnassa on täyttökerros 1...3 metriä, joka muodostuu yläosaltaan liikennealueen rakennekerroksista ja alempana sekalaisesta täytöstä. Hallituskadun alueella täytön alla on kallion pinta lähimmillään alle 2 metrin syvyydessä maanpinnasta. Kallion pinta laskee etelään päin ollen Aleksanterinkadun alueella alimmillaan 14 metrin syvyydessä maanpinnasta. Maaperä täyttökerroksen alla on keskitiivistä ja löyhää hiekkaa ja siltistä hiekkaa ja paikoin saattaa esiintyä savi-kerroksia.

Pohjaveden pinta on kaavamuutosalueella vaihdellut välillä +0,8...+2 ollen usean metrin syvyydessä maanpinnasta. Pohjaveden pinta havaittiin asennetusta putkesta toukokuussa 2020 tasolla +0,8. Kaavamuutosalueen läheisyydessä sijaitsee useita puupaaluperustaisia rakennuksia.

Nykyisessä pihasiivessä on aiemmin ollut painotoimintaa, joka on saattanut aiheuttaa maaperän pilaantumista.

Helsingin maanalaisessa yleiskaavassa nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) on kaavamuutosalueelle osoitettu ohjeellisesti suunniteltu liikennetunneli (keskustatunneli).

Kaavaratkaisu

Sisäpihan uudisrakennus voidaan alustavan arvion mukaan perustaa kallion varaisesti. Nykyisiä perustuksia joudutaan rakennustyön aikana vahvistamaan. Perustukset, joiden alle tehdään kaivuja tai louhintoja kannakoidaan porapaaluilla.

Kohteeseen on laadittu ympäristönseurantaohjelma, jossa on esitetty rakentamisen aikaiset seurantatoimenpiteet. Asemakaavassa on lisäksi annettu määräys pohjaveden laskemisen kieltämiseksi. Alustavissa suunnitelmissa on pohjaveden alenemisen estäminen esitetty tehtävän pohjavesipinnan alapuolinen kaivannon osa vesitiiviinä. Maanvaraisten perustusten alueella tehdään vesitiivis patoseinä suihkuinjektoinilla ja sen alle verhoinjektointi ja jatkamalla patolinja kalliossa verhoinjektointina kaivannon ympäri.

Asemakaavassa on annettu määräys koskien maaperän pilaantuneisuuden selvittämistä ja kunnostamista.

Maanalaisen yleiskaavan mukainen liikennetunneli ei aiheuta rajoitteita asemakaavan toteuttamiselle. Kaavamuutosalueelle ei saa toteuttaa geotermiseen energiaan perustuvaa järjestelmää, joka vaarantaa maanalaisen yleiskaavan mukaisen liikennetunnelin toteuttamisen. Mahdollisen geotermisen lämpökaivon ja maanalaisten tilojen ja tilavarausten väliin tulee jättää vähintään 20 metrin suojavyöhyke.

Ympäristöhäiriöt

Lähtökohdat

Kaava-alueelle kohdistuu liikenteestä melua. Lähikatujen ajoneuvoliikenteen määrät ovat melko pieniä. Mutta runsas raitioliikenne ja Snellmaninkadun ja Aleksanterinkadun risteysalueelle sijoittuvat monet vaihteet lisäävät melua huomattavasti. Katuun rajautuviin julkisivuihin kohdistuu Helsingin kaupungin meluselvityksen mukaan noin 65–75 dB keskiäänitaso päiväaikaan. Muutoin korttelialue on suojassa liikenteen haitoilta.

Raitioliikenteestä kohdistuu maa- ja kallioperään värähtelyä, joka saattaa aiheuttaa rakennuksissa korvin kuultavaa runkomelua tai havaittavaa tärinää.

Kaavaratkaisu

Ajoneuvoliikenteen tai raitioliikenteen määrän ja siten melutasojen ei arvioida oleellisesti muuttuvan tulevaisuudessa.

Hallinto- ja virastorakennusten korttelialueella voidaan soveltaa liike- ja toimistotilojen melutason ohjearvoa ($L_{Aeq\ 7-22}$) 45 dB, jonka voidaan arvioida toteutuvan normaalein ulkovaipparakentein. Eri toimintojen vaatima ääniympäristö ja niihin soveltuva taustamelutaso voivat kuitenkin vaihdella tilakohtaisen käyttötarkoituksen mukaan. Myös tärinän ja runkomelun tavoitearvot riippuvat tilatyy-pistä ja vaimennusmahdollisuudet ovat erilaisia olemassa olevassa rakennuksessa ja uudisrakennuksessa. Näin ollen kaa-

vassa on määrätty liikenteen haittojen huomioon ottamisesta joustavasti: Rakennus tulee suunnitella siten, että rakennuksen sisätiloissa saavutetaan melun, runkomelun ja tärinän osalta tilojen käyttötarkoitusten edellyttämät olosuhteet. Runkomelun ja tärinän osalta tulee jatkosuunnittelussa varmistaa tavoitearvoihin verraten, ettei tiloihin aiheudu merkittävää ihmisten kokemaa häiriötä. Kattavimmin tärinän ja runkomelun raja-arvoja eri käyttötarkoituksiin suunniteltujen rakennusten eri tilatyypeille on esitetty standardissa Rakennusten akustinen suunnittelu ja laatuluokitus.

Pelastusturvallisuus

Lähtökohdat

Hankkeeseen on laadittu alustava palotekninen suunnitelma uudisrakennuksen, sekä olemassa olevan rakennuksen muutostöiden osalta ja suunnitteluratkaisut on esitetty pelastuslaitokselle.

Kaavaratkaisu

Asemakaava luo edellytykset palo- ja pelastusturvallisuuden määräysten mukaiselle jatkosuunnittelulle ja toteutukselle.

Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto

Yhteenveto laadituista selvityksistä

Alueelle on laadittu useampi rakennushistoriallinen selvitys keskeisistä korttelin ja rakennusten rakenteista sekä arkeologisesta tutkimustyöstä. Hankkeesta on laadittu perusteelliset hankesuunnitelmavaiheen tekniset selvitykset. On laadittu selvitys korttelin laajennuksen toteutuksen vertailuvaihtoehtoista ja valitusta ratkaisusta perusteluineen, jonka tiivistelmä on liitetty aineistoon.

Ajankohtaiset palotekniset suunnitelmat uuden ja vanhan rakennuksen osalta on toimitettu pelastuslaitoksen alustavalle kommentille.

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Asemakaavamuutos nostaa tontin arvoa. Mahdollisista maankäytökorvauksista sovitaan maanomistajan kanssa käytävissä maapoliittisissa neuvotteluissa.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että kort-

telin nykyisen hallinto- ja virastotoiminnan laajentaminen mahdollistuu. Suunnitelma tukee kestävien joukkoliikenteen muotojen kehitystä.

Vaikutukset luontoon ja maisemaan

Kaavaratkaisulla ei ole merkittäviä vaikutuksia maisemaan ja luontoon.

Vaikutukset liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen

Asemakaavan muutos ei merkittävästi lisää alueen liikennettä. Hallituskadun katkaiseminen siirtää liikennettä alueen muille kaduille. Siirtyvän liikenteen määrä on vähäinen. Asemakaavan korttelialueen huolto tullaan järjestämään Aleksanterinkadun varresta sekä Hallituskadulta.

Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Täydennysrakentamisella on vähäisiä vaikutuksia kaupunkikuvaan ja pitkiin näkymiin. Muutos tapahtuu sisäpihan alueella, joka muuttuu, kun entinen painotalo joudutaan purkamaan, jotta voidaan keskittää Valtioneuvoston linnan tiloja. Ratkaisulla ei ole merkittäviä vaikutuksia maan päälle Senaatintoriin, Tuomiokirkon ympäristöön tai katualueisiin. Korttelin rakennuksen osat sisäpihan painotaloa lukuun ottamatta on suojeltu rakennusperintölain nojalla. Kaavaan on kirjattu määräys, että uudisosa tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnaan ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan.

Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen

Asemakaavaratkaisulla täydennetään olemassa olevaa kaupunkirakennetta olemassa olevien teknisten ja liikenteen verkostojen piirissä. Lisärakentaminen toteutetaan arvokkaan, suojellun korttelikokonaisuuden ehdoilla. Uudisrakentamisen sijainti hyvien joukkoliikennepalvelujen vieressä tukee kestävien kulkumuotojen käyttöä ja vähentää yksityisautoilun tarvetta. Katolle saa sijoittaa uusiutuvan energian tuottamiseen tarkoitetut laitteet. Kaavassa on määräys rakennuksen tai sen osan purkamista koskevan lupahakemuksen mukaan liitettävästä selvityksestä rakennuksen purkumateriaalien kestävästä käsittelystä.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, turvallisuuteen, eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä, sosiaaliin oloihin ja kulttuuriin

Kaavaratkaisu mahdollistaa Valtioneuvoston linnan työpaikkojen lisäämisen ja keskittämisen ja parantaa tilojen saavutettavuutta ja ajankäyttöä.

Elinkeino-, työllisyys- ja talousvaikutukset

Kaavaratkaisu parantaa valtioneuvoston työskentelyn olosuhteita ja turvallisuutta.

Toteutus

Rakentamiskelpoiseksi saattaminen

Alueella on suoritettava arkeologiset tutkimukset, ennen rakennustöihin ryhtymistä tai valvonta maanrakennustöiden aikana.

Rakentamisaikataulu

Tavoite on aloittaa rakentaminen 2020-luvun aikana.

Suunnittelun lähtökohdat

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaratkaisu vastaa valtakunnallisiin tavoitteisiin (valtioneuvoston päätös 14.12.2017). Näistä kaavaratkaisun valmistelussa on erityisesti painotettu seuraavia:

- luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen
- edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta
- huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta

Tavoitteiden huomioon ottamista selostetaan tarkemmin kohdassa *Asemakaavan kuvaus*.

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Yleiskaava

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on liike- ja palvelukeskusta (C1), keskustatoimintojen aluetta. Yleiskaavan aluemerkin C1 mukaan alue on palvelu-, liike- ja toimitilapainotteinen keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava pääsääntöisesti liiketilaksi. Alue on kävelypainotteinen. Alue erottuu ympäristöstään tehokkaampana ja toiminnallisesti monipuolisempana. Liike- ja toimitilan kokonaisuutta ei lähtö-

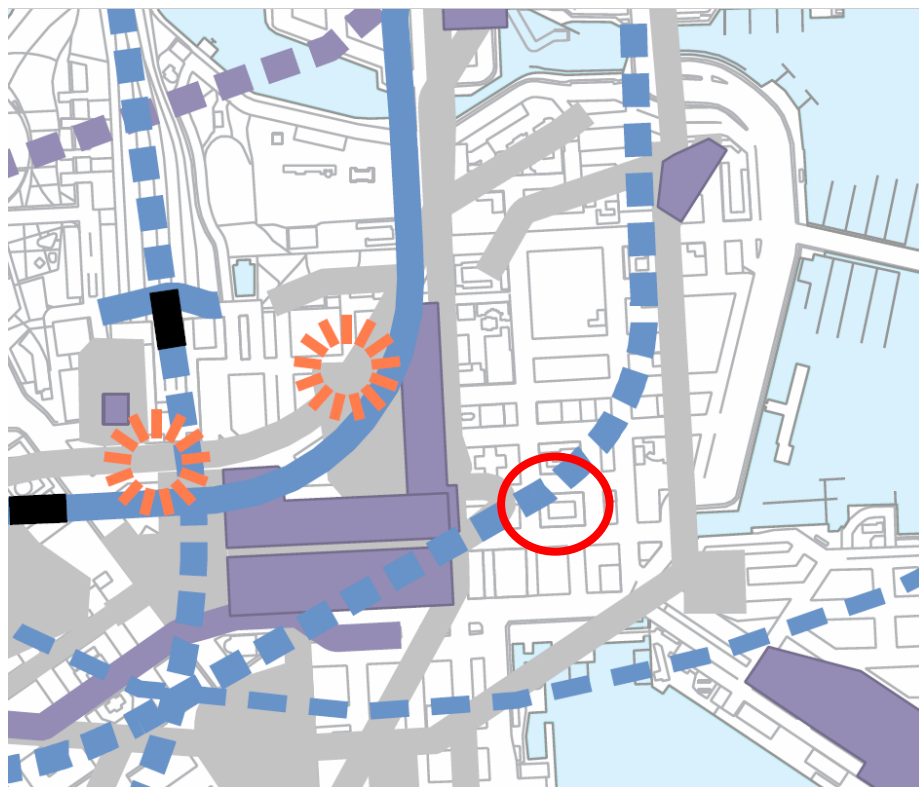
kohtaisesti tule vähentää. Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muutoksissa on varmistettava keskustalle ominaisen, toiminnallisesti monipuolisen ja sekoittuneen rakenteen säilyminen. Käyttötarkoituksen muutosten yhteydessä tulee tehdä alueellinen tarkastelu.

Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen.

Ote Helsingin yleiskaavasta 2016

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) mukaan alue on keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealuetta, jossa on esitetty alueelle olemassa olevat liikennetunnelit, sekä tilavaraus ohjeellista linjausta noudattavalle suunnitellulle liikennetunnelille. Nyt laadittu kaavaratkaisu on maanalaisen yleiskaavan mukainen.

Ote Helsingin maanalaisesta yleiskaavasta nro 11830

Asemakaavat

Alueella on voimassa asemakaava nro 8980 (vahvistettu 8.1.1988). Kaavan mukaan kortteli on hallinto- ja viristorakennusten korttelialuetta ja katualuetta (YH) ja sen pohjoispuolinen Hallituskadun osa on merkitty maj: Maanalainen tila kadunalaista jalankuluttunnele varten. Kaikkia kaava-alueen rakennuksia koskee merkintä sr: suojeltava rakennus sekä sk: valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen mukaan suojeltava rakennus. Katualueella sijaitsevat ulkoportaat Senaatintorin suuntaan on merkitty s: suojeltava kohde. Senaatintorin aukio, jonka merkintä ulottuu Snellmaninkadun yli korttelirajaan saakka, on merkitty sa: Suojeltu aukio. Tämän aukion käyttötarkoitukseen, tilaseinämiin tai rakennelmiin kohdistuvia muutoksia koskevista suunnitelmista on pyydetävä lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Lisäksi suojelukaavan koko alueella on voimassa merkintä (s_s_s_), jossa todetaan alueen olevan historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Kaavan alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennusten osia, aitoja, ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Kaavan alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä pyydetävä lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava

Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Rakennusjärjestys

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 7.6.2023.

Rakennuskiellot

Alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin mukainen rakennuskielto asemakaavan muuttamiseksi.

Muut suunnitelmat ja päätökset

ELY-keskuksen päätös Valtioneuvoston linnan korttelin rakennusten (lukuun ottamatta sisäpihan entistä painotaloa, josta myös asetuksella suojele lakkaa) suojelemisesta rakennusperintölain mukaisesti, 7.6.2022.

Pohjakartta

Helsingin kaupungin kaupunkimittauspalvelut on laatinut pohjakartan.

Maanomistus

Korttelialue on valtion omistuksessa. Helsingin kaupunki omistaa katualueen.

Muut lähtökohdat

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa "Asemakaavan kuvaus" kunkin aiheen kohdalla.

Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet

Vireilletulo

Kaavoitus on tullut vireille vuonna 2020 tontin omistajan hakemuksesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Museovirasto
 - Uudenmaan ELY-keskus
 - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
-

Viranomaisneuvottelu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa järjestettiin 9.12.2020, jolloin todettiin, että asemakaavan sisältövaatimusten näkökulmasta ja MRL 66§:n mukaisen viranomaisneuvottelun näkökulmasta etukäteen käytössä ollut aineisto vaikuttaa olevan asemakaavatyöskentelyyn riittäviä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti.

Vireilletulosta ja OAS:n sekä valmisteluaineiston nähtävilläolosta on ilmoitettu osallisille kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi sekä lehti-ilmoituksella Helsingin Uutiset -lehdessä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluaineistoa oli nähtävillä 5.–29.9.2022 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Esittely- ja keskustelutilaisuus pidettiin 14.9.2020 verkossa.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat alueella sijaitsevaan mahdolliseen maanalaiseen arkeologiseen kulttuuriperintöön, jonka takia on käytävä muinaismuistolain 13 § edellyttämät neuvottelut, arvoja ja säilyneisyyttä koskevaan arvottamiskaavioon, jota on täydennettävä pihasiiven osalta sekä alueella sijaitsevien tietoliikenne- kaapeleiden huomioimiseen hyvissä ajoin ennen hankkeen toteutumista sekä. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että muinaismuistolain mukainen neuvottelu on käyty ja kaavakarttaan on lisätty muinaismuistolain 13 § edellyttämään menettelyyn liittyvä määräys, koskien mahdollisen kohteen riittävien arkeologisten tutkimusten toteuttamista. Arvottamiskaaviota on täydennetty pihasiiven osalta.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipide osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistui linnuille vaarallisiin läpinäkyviin lasipintoihin. Mielipiteessä esitetyn asian vastineessa todetaan, että suurin osa Valtioneuvoston linnan uudisrakennuksesta rakennetaan julkisivupinnaltaan rapattuna tai luonnonkivistä. Lasiseinäosuudet käsitellään mahdollisuuksien mukaan niin, että linnut huomaavat niitä. Kaavaan ei ole tehty muutoksia mielipiteen johdosta.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 1 kpl.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 2.5.–31.5.2023

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan.

Muistutukset ja kirjeet

Kaavaehdotuksesta tehtiin 4 muistutusta. Nähtävilläoloajan ulkopuolella saapui 1 kirje.

Muistutuksissa ja kirjeessä esitetyt huomautukset kohdistuivat siihen, että ollaan hävittämässä merkittävä kulttuuriperinnön osa Helsingin ydinkeskustan kulttuurialueella mahdollistamalla Valtioneuvoston linnan korttelipihan keskirakennuksen purkamisen ja että virastot eivät noudata laadittuja suosituksia, ohjeita ja lakia kulttuurikohteen suojelemiseksi, kaavoituksen puutteelliseen vuorovaikutukseen, viranomaisten aiemmin omaksuttujen suojeluperiaatteiden keventämiseen ja lieventämiseen ja voimassa olevan maakuntakaavan huomiotta jättämiseen. Kaava esitetään palautettavaksi uudelleen valmisteluun siten, että keskeinen piharakennus (entinen painotalo) myös merkitään suojeltavaksi.

Kirjeessä, joka on englanninkielinen, ilmoitetaan, että kansainvälinen ICOMOS ja Suomen osasto ovat 21.3.2023 julkaisseet englanninkielisen kulttuuriperintöhälytyksen Helsingin empirekeskustan ja Suomen keskeisen hallintokorttelin rakennusperintöarvoihin kohdistuvasta uhasta ICOMOS:in nettisivustolla.

Viranomaisten lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat tietoliikennekaapeleihin, siihen, että alueen vesihuolto on rakennettu valmiiksi eikä asemakaavan muutos edellytä vesihuollon lisärakentamista, muinaismuistolailla rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen mukaisen alueen kaavakartan määräyksen päivittämiseen ja merkinnän sm lisäämiseen kaavakarttaan, korttelipihan kaupunkikuvan hallinnan kirjaamiseen uudisrakennuksen ja aurinkopaneeleiden osalta määräykseen ja siihen, että kaavan tulisi mahdollistaa myös tilannetta, että entinen painotalo säilyy ennallaan. ELY-keskus on todennut, että kaavan muutosehdotus on suojelupäätöksen mukainen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
 - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
 - Museovirasto
-

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Elisa Oyj
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (kaupunginmuseo)

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa: Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL), kasvatuksen ja koulutuksen toimiala.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Rakennusperintö -aiheinen Maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n mukainen toinen viranomaisneuvottelu koskien Valtioneuvoston linnan asemakaavan muutosta Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa järjestettiin 25.8.2023, jolloin ELY-keskus totesi, että rakennusperintölain nojalla annettu suojelupäätös 7.6.2022 (UUDELY/10762/2021, suojelupäätös) on voimassa ja kaavaehdotus on suojelupäätöksen mukainen.

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista, kirjeistä ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin tehdyt muutokset:

Museoviraston ja kaupunginmuseon lausuntojen johdosta:

- kaavakarttaan on lisätty merkintä sm osoittamaan kaava-alueen kuulumisen muinaismuistolailla rauhoitettuun kiinteään muinaisjäännökseen.
- asemakaavan määräyksen teksti:
Alue on Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitetun kiinteän muinaisjäännökseen osa. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Muinaismuistolain 13 §:n mukaisesti käytyjen neuvottelujen perusteella kohde voidaan poistaa kaavan toteuttamiseksi sen jälkeen, kun kohteella on toteutettu riittävät arkeologiset tutkimukset.
on muutettu seuraavasti:
(sm) Alueen osa, jolla sijaitsee Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä Helsingin kaupunginmuseon lausunto.

- asemakaavan määräyksen teksti:
Uudisrakennus tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnaan.
on muutettu seuraavasti:
Uudisrakennus tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnaan *ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan.*
- asemakaavan määräyksen teksti:
Snellmaninkadun ja Hallituskadun historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet, kuten katukiveykset, jalkakäytävien linjaukset, graniittiset kivilaatta- ja nupukivilaatoitukset, sadevesikourut sekä ladontamallit tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää tai palauttaa.
on muutettu seuraavasti:
Historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet, kuten katukiveykset, jalkakäytävien linjaukset, graniittiset kivilaatta- ja nupukivilaatoitukset, sadevesikourut sekä ladontamallit tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää tai palauttaa.
- asemakaavan määräyksen teksti:
Aurinkopaneeleita tai aurinkokeräimiä saa sijoittaa vain korttelipihan puolen kattopinnoille. Asemoinnissa ne on sovittava historialliseen, suojeltuun korttelikokonaisuuteen sopivalla tavalla ja niin, etteivät ne näy katunäkymissä eikä pitkissä näkymissä.
on muutettu seuraavasti:
Aurinkopaneeleita tai aurinkokeräimiä saa sijoittaa vain korttelipihan puolen kattopinnoille. Asemoinnissa ne on sovittava historialliseen, suojeltuun korttelikokonaisuuteen *ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan* sopivalla tavalla ja niin, etteivät ne näy katunäkymissä eikä pitkissä näkymissä.

Kaavaehdotuksen jatkosuunnittelun johdosta:

- asemakaavan määräyksen teksti:
Autopaikat on sijoitettava pysäköintilaitokseen tontin ulkopuolella.
on muutettu seuraavasti:
Autopaikat *saa* sijoittaa pysäköintilaitokseen tontin ulkopuolella.

Selostusta on täydennetty vastaavilta osin.

Kaavakarttaan on tehty joitakin teknisluonteisia tarkistuksia.

Aineistoon tehdyt täydennykset:

- kaavaselistusta on päivitetty muinaisjäännöksen merkitsemisen ja määräyksen osalta Museoviraston ja kaupunginmuseon lausunnon johdosta.
 - selostuksen tekstiä on stilisoitu ja täsmennetty muun muassa
-

- suojelun osalta
- kaavaselostusta on päivitetty liitteiden osalta. Hankkeen viite-suunnitelmaa on täydennetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman liiteaineiston kaukonäkymätarkastelulla sekä muistutusten johdosta tiivistelmällä korttelin laajennuksen toteutuksen vertailuvaihtoehtoista ja valitun ratkaisun perusteluista
 - kaavakartan nimiö on päivitetty
 - kirjoitusvirhe on korjattu kaavaselostuksesta.
 - kaavaselostusta on täydennetty suunnittelu- ja käsittelyvaiheiden osalta

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa.

Kaavaehdotuksen esittäminen kaupunginhallitukselle

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle 24.10.2023 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12799 hyväksymistä.

Helsingissä x.x.20xx

Marja Piimies
asemakaavapäällikkö

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta 091 Helsinki Täyttämispvm 18.09.2023
Kaavan nimi Valtioneuvoston linna
Hyväksymispvm Ehdotuspvm
Hyväksyjä Vireilletulosta ilm. pvm 22.08.2022
Hyväksymispykälä Kunnan kaavatunnus 12799
Generoitu kaavatunnus
Kaava-alueen pinta-ala [ha] 1,2649 Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha] Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha] 1,2649

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]
Rakennuspaikat [lkm] Omarantaiset Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm] Omarantaiset Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	1,2649	100,0	26600	2,10	0,0000	5550
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	0,9193	72,7	26600	2,89		5550
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,3456	27,3			0,0000	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä	2	21050	-1	-1910

Alamerkinnt

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	1,2649	100,0	26600	2,10	0,0000	5550
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	0,9193	72,7	26600	2,89		5550
YH	0,9193	100,0	26600	2,89		5550
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,3456	27,3			0,0000	
Kadut	0,1695	49,0			-0,1761	
Kev.liik.kadut	0,1761	51,0			0,1761	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä	2	21050	-1	-1910
Asemakaava	2	21050	-1	-1910
Ei-asekaava				

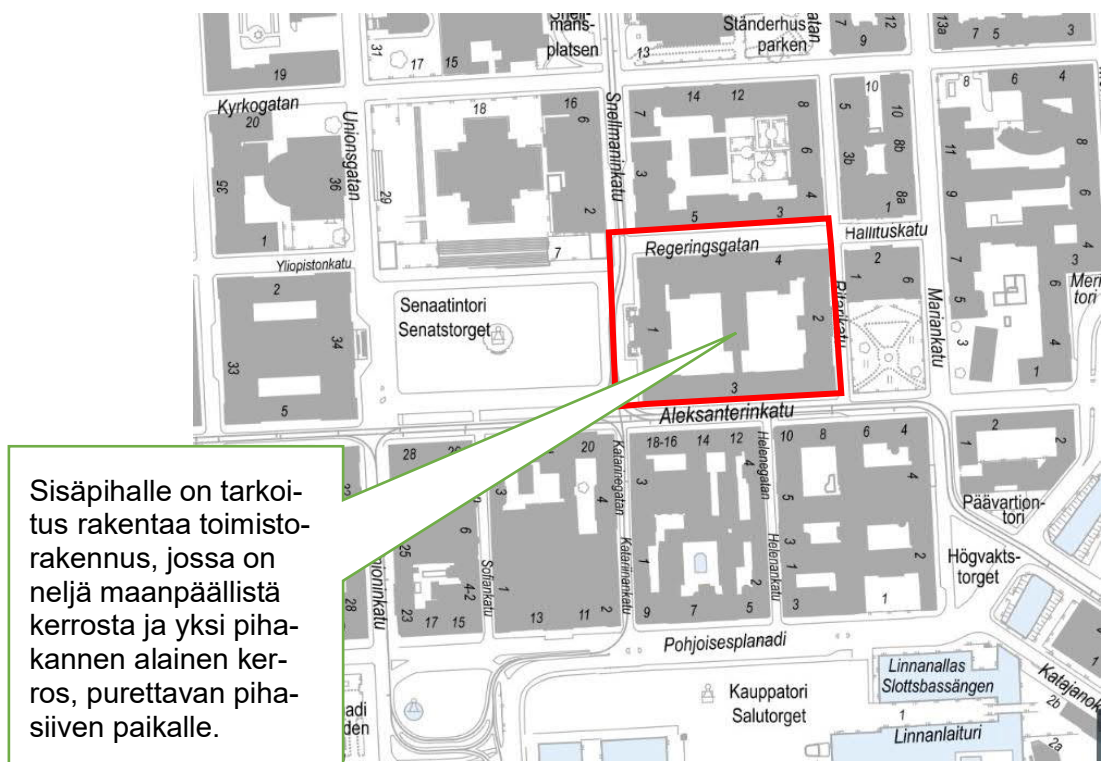
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Valtioneuvoston linnan asemakaavan muutos

Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoituspalvelu
Päivätty 22.8.2022

Diaarinumero HEL 2020-011646
Hankenumero 5318_9
Oas 1606-00/22

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään miksi asemakaava laaditaan, miten kaavoitus etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä, jolloin OAS:n päivitetty versio löytyy Helsingin karttapalvelusta <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>.

Kuva 1. Karttakuva suunnittelualueesta.

Tiivistelmä

Korttelin sisäpihalle on tarkoitus osoittaa lisärakentamista, mikä edellyttää Valtioneuvoston linnan pihalla sijaitsevan, vuodelta 1904 peräisin olevan, entisen painotalon purkamista. Tarkoitus on mahdollistaa Valtioneuvoston tilojen keskittäminen Helsingin em-

pirekeskustaan kuuluvaan Valtioneuvoston linnan kortteliin. Keskustan maanalaiseen huoltotunneliin on tarkoitus rakentaa uusi ajoliittymä. Hankkeen lähtökohdista keskustellaan verkossa 14. syyskuuta.

Suunnittelun tavoitteet ja alue

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Senaatintorin itä-laidalla sijaitsevaa Valtioneuvoston linnan hallintokorttelia ja sen länsipuolista sekä pohjoispuolista katualuetta (Snellmaninkatu ja Hallituskatu). Tavoitteena on mahdollistaa Valtioneuvoston toimintojen keskittäminen entistä tehokkaammin asemakaavan muutoksen kohteena olevaan kortteliin lisärakentamalla sen keskiosa. Kerrosala kasvaa noin 6 400 k-m². Keskustan maanalaiseen huoltotunneliin on tarkoitus rakentaa uusi ajoliittymä. Kaavoituksen yhteydessä tullaan myös selvittämään mahdollisuutta Kirkkokadun muuttamisesta yksisuuntaiseksi Snellmaninkadun ja Ritarikadun välisellä osuudella.

Korttelin uudisrakentaminen sovitetaan ympäristöönsä siten, että vanhat arvokkaat rakennukset säilyvät korttelikokonaisuuden pääroolissa. Uudisrakennuksen korkeus on tarkoitus sovittaa ympäröivään kattomaisemaan, ja korttelipihan tilallinen hahmotettavuus sekä kohtuulliset näkymät on tavoitteena säilyttää. Uudisrakennukseen on suunnitteilla pääasiassa toimistotiloja, ja siitä on tarkoitus järjestää kulkuyhteyksiä olemassa oleviin historiallisiin kadunvarsirakennuksiin. Kadunvarsirakennuksissa muutokset tapahtuvat rakennusrunkojen sisällä katujulkisivujen säilyessä ennallaan.

Osallistuminen ja aineistot

Esittely- ja keskustelutilaisuus järjestetään verkossa keskiviikkona 14.9.2022 klo 17:00–17:45.

Pääset liittymään kokoukseen klo 16:45 alkaen klikkaamalla liittymislinkkiä (Teams), joka löytyy verkosta osoitteesta [hel.fi/asukas-tilaisuudet](https://www.hel.fi/asukas-tilaisuudet).

Teams-sovellusta ei tarvitse ladata omalle laitteelle, vaan kokoukseen voi osallistua verkkoselaimen kautta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja kaavan valmisteluaineistoon (selostusluonnos ja viitesuunnitelma) voi tutustua 5.–23.9.2022 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla <https://www.hel.fi/suunnitelmat>.

Kaupunkiympäristön asiakaspalvelu palvelee puhelimitse numerossa 09 310 22111 ja verkossa

<https://www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi/yhteystiedot/yhteystiedot>.

Asiakaspalvelun käyntiosoite on Työpajankatu 8, tarkistathan

asiakaspalvelupisteen aukioloajat verkosta. Myös suunnittelijaan voi olla yhteydessä.

Suunnitteluun liittyvää aineistoa päivitetään Helsingin karttapalveluun <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta pyydetään esittämään **viimeistään 23.9.2022**. Kirjalliset mielipiteet lähetetään Helsingin kaupungin kirjaamoon (Pohjoisesplanadi 11–13) sähköpostiosoitteeseen helsinki.kirjaamo@hel.fi tai postiosoitteeseen Helsingin kaupunki, kirjaamo, kaupunkiympäristön toimiala, PL 10, 00099 Helsingin kaupunki.

Mielipiteet voi esittää myös suoraan suunnittelijalle. Tapaamisaika tulee sopia etukäteen. Viranomaisille ja muille asiantuntijoille järjestetään erillinen neuvottelu ja heiltä pyydetään tarvittavat lausunnot.

Kun mielipiteet on saatu, suunnittelu etenee ja laaditaan kaavaehdotus. Kaavoituksen etenemisen vaiheet ja osallistumismahdollisuudet on kuvattu viimeisellä sivulla.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset
 - seurat ja yhdistykset
 - Kruununhaan asukasyhdistys ry
 - Rakennustaiteen Seura ry
 - Suomen arkkitehtiliitto ry SAFA
 - Helsingin Yrittäjät
 - Helsingin seudun kauppakamari
 - asiantuntijaviranomaiset
 - Helen Oy
 - Helen Sähköverkko Oy
 - DNA Oyj
 - Elisa Oyj
 - Telia Finland Oyj
 - Fingrid Oy
 - Suomen Erillisverkot Oy
 - Gasgrid Finland Oy
 - Auris Kaasunjakelu Oy
 - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
 - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
 - Helsingin poliisilaitos
 - Museovirasto
 - Senaatti-kiinteistöt
-

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Puolustusvoimat
- Tasavallan presidentin kanslia
- Helsingin vanhusneuvosto
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala / kaupunginmuseo
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Vaikutusten arviointi

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia muun muassa kulttuuriperintöön, kaupunkikuvaan, maisemaan, kaupunkirakenteeseen ja liikenteeseen, ja laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten arvioimiseksi. Vaikutusten arviointia suorittavat kaavan valmisteluun osallistuvat kaupungin asiantuntijat sekä tarvittaessa muut viranomaiset ja osalliset.

Suunnittelun taustatietoa

Korttelialue on valtion omistuksessa. Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan hakemuksesta. Kaupunki valmistelee asemakaavan muutoksen perusteella mahdollisesti kyseeseen tulevan maankäyttösopimuksen hakijan kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Voimassa olevassa asemakaavassa (1988) kortteli on merkitty hallinto- ja virastorakennusten korttelialueeksi ja sen pohjoispuolinen alue katualueeksi. Kaikkia kaava-alueen rakennuksia koskee merkintä sr: suojeltava rakennus sekä sk: valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen mukaan suojeltava rakennus. Ulkoportaat Senaatintorin suuntaan on merkitty s: suojeltava kohde. Senaatintorin aukio on merkitty sa: Suojeltu aukio. Tämän aukion käyttötarkoitukseen, tilaseinämiin tai rakennelmiin kohdistuvia muutoksia koskevista suunnitelmista on pyydetty lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Koko aluetta koskee aluumerkintä s: Tällä alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennusten osia, aitoja, ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Tällä alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä pyydetty lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Voimassa olevassa keskustan maanalaisen huoltoliikenteen ja pysäköinnin asemakaavassa (2005) Senaatintorin alueelle maan

alle on osoitettu tilavaraus kahdelle sijainniltaan ohjeelliselle, vierekkäiselle tunnelille. Alue on merkitty ma-lht3/k; Yleisen huoltoliikenteen tunnelille ja sen aputiloille kaupungin tarpeisiin varattu maanalainen tila suojavyöhykkeineen, jonka kautta saa rakentaa ajoyhteydet, jotka liittyvät Kluuvintunneliin Yliopistonkadun alaisessa tasossa noin -14.0 ja Kirkkokadun alaisessa tasossa noin -1.6.

Asemakaava-alue on osa luokiteltua kiinteää muinaisjäännösaluetta (tunnus 1000006099) ja se on rauhoitettu muinaismuistolailalla.

Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on osoitettu liike- ja palvelukeskustan (C1) alueeksi: palvelu-, liike- ja toimitilapainotteinen keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Helsingin maanalaisessa yleiskaavassa Valtioneuvoston korttelin viereen Senaatintorin alle on osoitettu tilavaraus keskustan huoltotunnelille. Korttelin luoteisnurkan alapuolelle on osoitettu varaus ohjeelliselle suunnitellulle liikennetunnelille. Alue on keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealuetta.

Valtioneuvoston kortteli kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja Museoviraston RKY 2009-kohdeluetteluun Senaatintori ympäristöineen. Valtioneuvoston korttelin eteläpuolisko kuuluu lisäksi RKY-kohdeluetteluun Aleksanterinkatu.

Suunnittelualuetta koskevia suunnitelmia, päätöksiä, selvityksiä ja rakennuskielto:

- Valtioneuvoston linna, kortteli 1, alustava suunnitelmavaihtoehto, Arkkitehtitoimisto Sarc Oy, 31.3.2022
 - Hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan (Talpol) puoltava päätös 16.3.2022 koskien suunnitelmaa valtioneuvoston toimitilojen uudistamiseksi
 - ELY-keskuksen päätös Valtioneuvoston linnan korttelin rakennusten (lukuun ottamatta sisäpihan entistä painotaloa, josta myös asetuksella suojelu lakkaa) suojelemisesta rakennusperintölain mukaisesti, 7.6.2022
 - Valtioneuvoston linna, Kortteliselvitys, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtitoimisto Okulus Oy, 2019
 - Valtioneuvoston linna, Keskeiset rakenteet, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtitoimisto Okulus Oy, 2019
 - Valtioneuvoston linna, rakentumisen vaiheet 1822-
 - Helsinki – Kruununhaka -Kortteli 1, Selvitykset arkeologisista tutkimuksista, Arkkitehtitoimisto Schulman Oy, 20.10.2020
-

- Alueella on voimassa rajattu rakennuskielto 12691 asemakaavan laatimiseksi, joka koskee rakennusten 1. kerrosten ja kadunvarsien myymälä-, liike- ja toimitilojen muuttamista asuinkäyttöön (kaupunkiympäristölautakunta 15.12.2020)

Carl Ludvig Engelin suunnittelema Valtioneuvoston linna on rakentunut alkuperäisten suunnitelmien mukaiseen asuunsa vuosien 1822–53 aikana osana Helsingin monumentaalikeskustaa, ja nykyisen hahmonsäily kortteli on saanut Engelin arkkitehtuurin hengessä toteutettujen korotusten ja uudisosien myötä vuoteen 1918 mennessä. Helsingin keskustan puhdaspiirteisimpiin kuuluva umpikortteli on ulkokehältään 3–4-kerroksinen, Aleksanterinkadun puoleista, osin kaksikerroksista eteläsiipeä lukuun ottamatta. Sisäpihalla sijaitsee vuosina 1899–1904 rakentunut nelikerroksinen kirjapainotalo, jossa on nykyään toimisto- ja ravintolatiloja. Kortteli on eri ministeriöiden sekä Valtioneuvoston kanslian käytössä. Valtioneuvoston linnan rakennukset ovat suojeltuja rakennussuojelulain mukaisella päätöksellä lukuun ottamatta sisäpihan painotaloa. Rakennusperintölain mukaisella päätöksellä suojeltujen kohteiden suojelua valvoo Museovirasto.

Lisätiedot suunnittelijoilta

Maankäyttö

Janne Prokkola, yksikön päällikkö, p. (09) 310 37233,
janne.prokkola@hel.fi

Kajsa Lybeck, arkkitehti, p. (09) 310 37052, kajsa.lybeck@hel.fi

Liikenne

Pekka Nikulainen, johtava liikenneinsinööri, p. (09) 310 37122,
pekka.nikulainen@hel.fi

Teknistoloudelliset asiat

Pekka Leivo, yksikön päällikkö, p. (09) 310 37388,
pekka.leivo@hel.fi

Mikko Juvonen, tiimipäällikkö, p. (09) 310 37252,
mikko.juvonen@hel.fi

Rakennussuojelu

Sakari Mentu, arkkitehti, p. (09) 310 37217, sakari.mentu@hel.fi

Vuorovaikutus

Anu Hämäläinen, vuorovaikutussuunnittelija, p. (09) 310 37396,
anu.hamalainen@hel.fi

Kaupunkisuunnittelua voi seurata Suunnitelmavahti-palvelun avulla (<https://www.hel.fi/suunnitelmavahti>) sekä sosiaalisen median kanavissa (<https://www.facebook.com/helsinkikaupunkiymparisto> ja <https://twitter.com/helsinkikymp>).

Helsingissä 22.8.2022

Janne Prokkola
yksikön päällikkö

Kaavoituksen eteneminen

Vireilletulo

- kaavoitus on tullut vireille vuonna 2020 tontin omistajan hakemuksesta

OAS

- OAS ja muuta aineistoa nähtävillä 5.–23.9.2022, asukastilaisuus 14.9.2022 verkossa
- nähtävilläolosta ilmoitetaan kirjeillä, verkkosivuilla <https://www.hel.fi/suunnitelmat> ja Helsingin Uutiset -lehdessä
- mahdollisuus esittää mielipiteitä
- kaupunkiympäristölautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille mielipiteen jättäneille, jotka ovat mielipiteen yhteydessä erikseen ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteensa

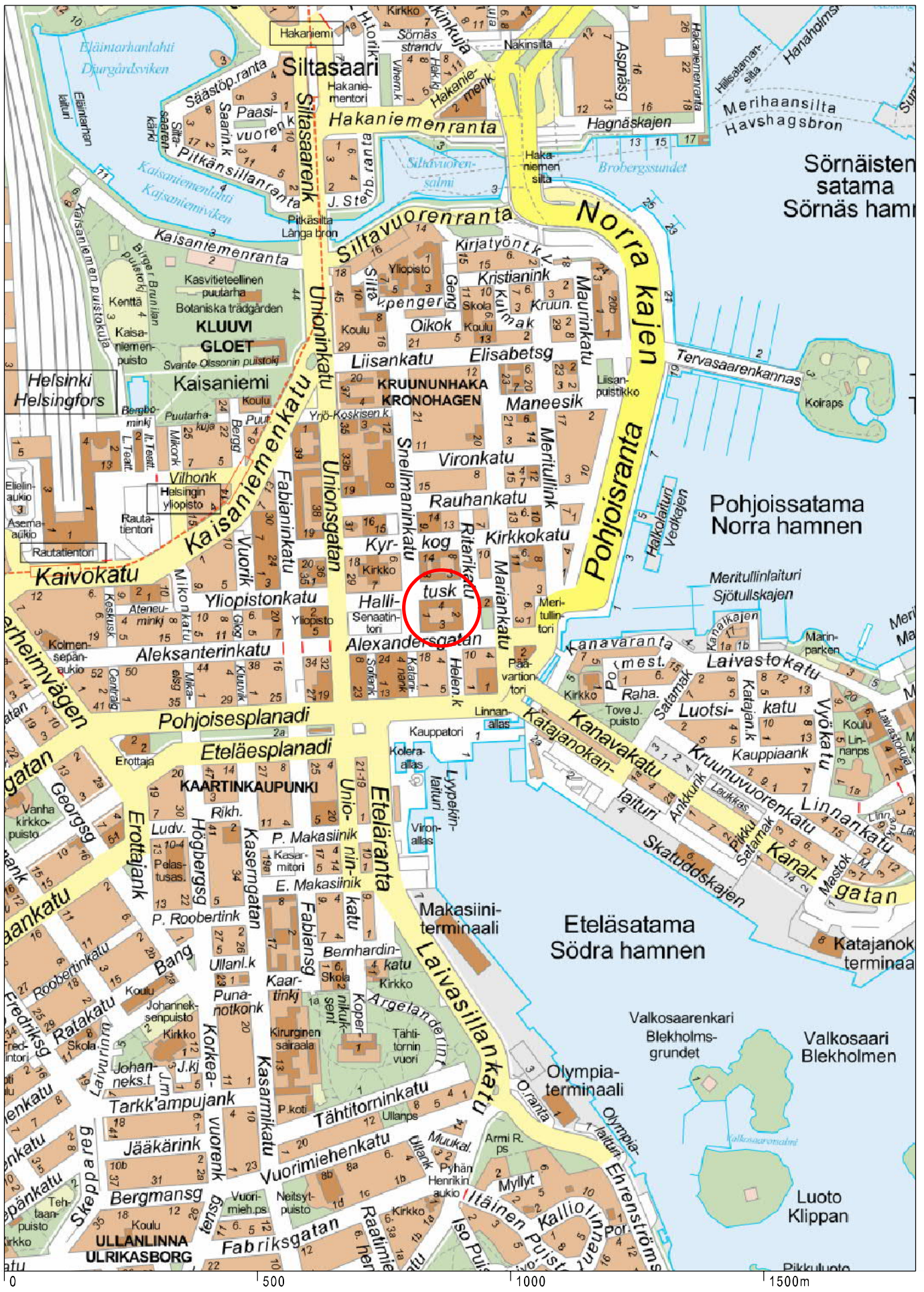
Ehdotus

- kaavaehdotus laitetaan julkisesti nähtäville
- julkisesta nähtävilläolosta ilmoitetaan verkkosivuilla <https://www.hel.fi/kaavakuulutukset>
- mahdollisuus tehdä muistutus, viranomaisilta pyydetään lausunnot
- kaavaehdotus, jota on tarvittaessa tarkistettu julkisen nähtävilläolon jälkeen, esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle arviolta syksyllä vuonna 2023
- kaavan valmistelun aikana saatuihin huomautuksiin vastataan vuorovaikutusraportissa, joka löytyy karttapalvelusta <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>
- kaupunkiympäristölautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille muistutuksen jättäneille, joiden sähköposti- tai postiosoite ilmenee muistutuksesta

Hyväksyminen

- kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen
- kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan
- tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon aikana
- hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen
- hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan
- kaava tulee voimaan, jos hyväksymispäätöksestä ei ole valitettu tai valitukset on hylätty.

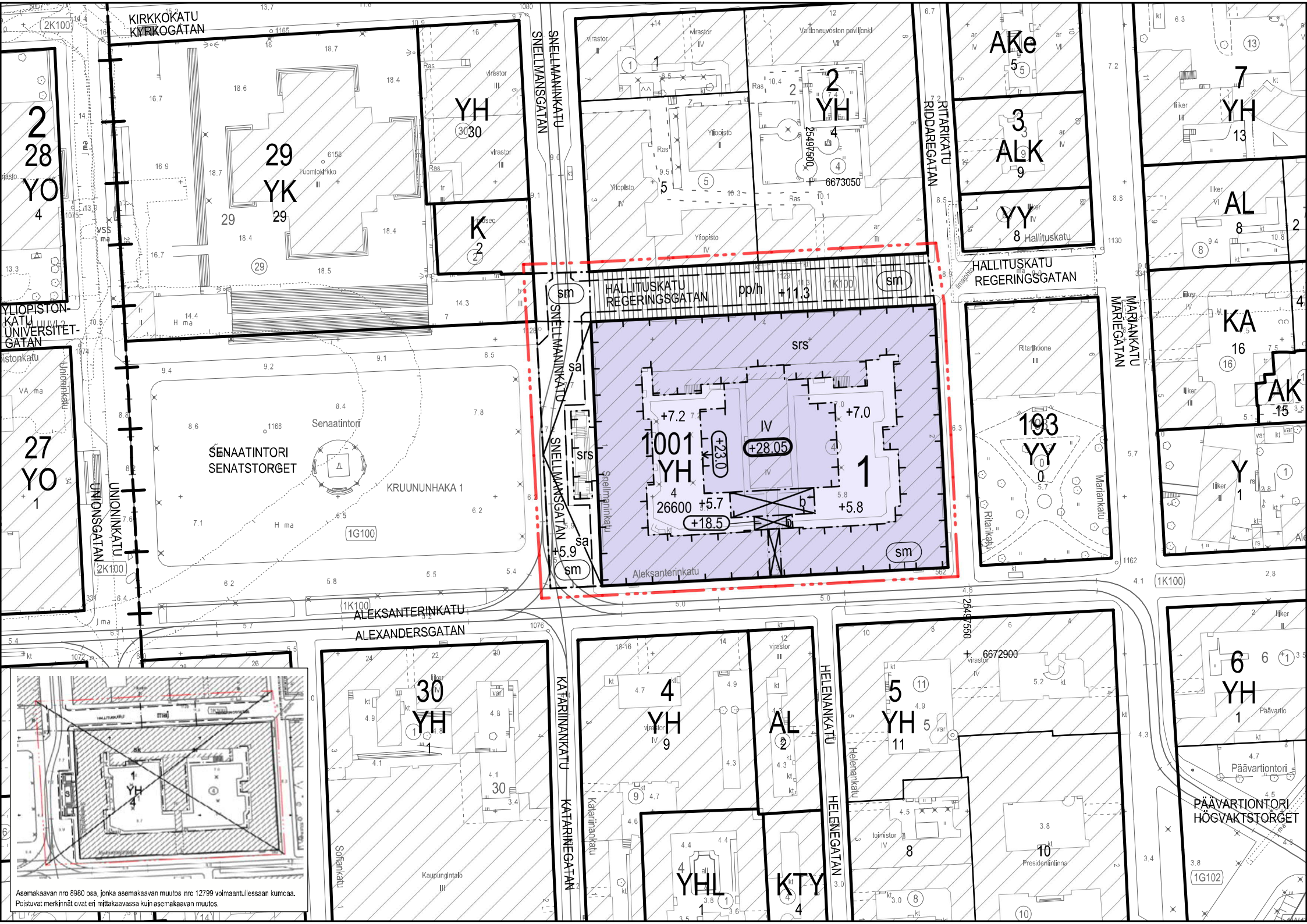
Sijaintikartta
Kruunuhaka, Valtioneuvoston linna

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

Ilmakuva
Kruunuhaka, Valtioneuvoston linna

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

Asemakaavan nro 8980 osa, jonka asemakaavan muutos nro 12799 voimaantullessaan kumoo. Poistuvat merkinnät ovat eri miltakaavassa kuin asemakaavan muutos.

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA - MÄÄRÄYKSET

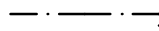
Hallinto- ja virastorakennusten korttelialue.

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

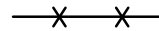
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja

Osa-alueen raja.

Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja. Ohjeellinen reunakiviviinja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

1
1001

Kaupunginosan numero.

Korttelin numero.

4

Ohjeellisen tontin numero.

26600

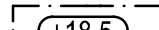
Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

IV

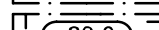
Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

+11.3

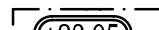
Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.

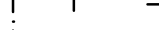
Rakennuksen vesikaton ylin sallittu korkeusasema.

Uudisrakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylin sallittu korkeusasema.

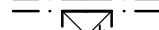
Rakennuksen vesikaton, rakenteiden ja laitteiden ylin sallittu korkeusasema.

Rakennusala.

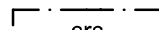
Rakennukseen jätettävä kulkuaukko.

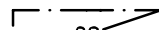
Rakennukseen jätettävä kulkuaukko. Vapaan korkeuden tulee olla yksi kerros.

Katu.

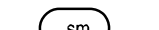

Rakennusperintölain nojalla suojeltu rakennus. Valtioneuvoston linnan ja sen pääportaiden sekä pihanpuolen terrassin suojelua koskevat suojelumääräykset on annettu suojelupäätöksessä.

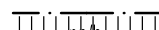
Suojeltava aukion osa. Tämän aukion käyttötarkoitukseen, tilaseinämiin tai rakennelmiin kohdistuvia muutoksia koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia.

Maan alle sijoittuvan tilan suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon alueen arkeologinen historia.

Alueen osa, jolla sijaitsee Muinaismuistolain (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä Helsingin kaupunginmuseon lausunto.

Alue on historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Tällä alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennuksen osia, aitoja, ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Tällä alueella on ennen rakennusluvnan myöntämistä kuultava museoviranomaisia.

Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla huoltoajo on sallittu.

RAKENNUSOIKEUS JA TILOJEN KÄYTTÖ

Ilmanvaihtokonehuoneet ja muut tekniset tilat ja varastotilat saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Pääkäyttötarkoituksen mukaisia ja muita maanalaisia kellaritiloja saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi koko kaava-alueella.

KAUPUNKIKUVA JA RAKENTAMINEN

Kaava-alue sisältyy valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009, Senaatintori ympäristöineen ja RKY 2009, Helsingin Aleksanterinkatu)

Uudisrakennuksen räystäslinjan tulee olla pääosin yhtenäinen.

Uudisosan katto on sovittava alisteiseksi teemaksi pitkissä näkymissä.

Uudisosa tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnan ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan.

Rakennuksen julkisivumateriaali tulee olla kolmikerrosrappaus tai luonnonkivi.

Katon on oltava konesaumattua mustaa peltiä.

Ilmanvaihtokonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennukseen eikä niitä saa sijoittaa katolle tai sisäpihalle erillisiin rakennusosiin.

Teknisten laitteiden on sijoitettava rakennuksen ulkosienien ja vesikaton sisäpuolella.

PIHA- JA ULKOALUEET

Piha-alue on toteutettava kaupunkikuvallisesti korkeatasoisena, historialliseen korttelikokonaisuuteen sopivana, muotoilultaan ja materiaaleiltaan korkealaatuisena sekä suunniteltava kestäväksi laadittavan pihasuunnitelman mukaan. Nykyiset pintamateriaalit (kaariladottu graniitti-noppakiveys) ja ladontamallit tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää tai palauttaa.

Historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet, kuten katukiveykset, jalkakäytävien linjaukset, graniittiset kivilaatta- ja nupukivilaatoitukset, sadevesikourut sekä ladontamallit tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää tai palauttaa.

Valaistus tulee tehdä korttelikohtaisen valaistus suunnitelman mukaisesti, joka sovitaan osaksi ympäröivän historiallisen keskustan, sen katualueiden ja Senaatintorin ympäristön valaistusta.

YMPÄRISTÖTEKNIikka

Maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve on selvitettävä ennen rakentamiseen ryhtymistä ja tarvittaessa maaperä on puhdistettava ennen alueen ottamista kaavan käyttötarkoitukseen.

Rakennukset tulee suunnitella siten, että rakennusten sisätiloissa saavutetaan melun, runkomelun ja tärinän osalta tilojen käyttötarkoitusten edellyttämät olosuhteet.

RAKENNETTAVUUS

Kaava-alueella louhittaessa, kalliota lujittaessa tai kaivantojen tukemisessa tulee ottaa huomioon olemassa olevien ja tulevien maanalaisten tilojen aiheuttamat rajoitteet ja varoalueet.

Korttelin 1001 tontilla 4 on alin sallittu louhintataso -1.0 (N2000).

Orsi- ja pohjavedenpintaa ei saa alentaa työnaikaisesti eikä pysyvästi.

Maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, että niistä tai niiden rakentamisesta ei aiheudu vahinkoa rakennuksille, muille maanalaisille tiloille tai rakenteille, eikä kaduille tai kulttuurihistoriallisille arvoille eikä haittaa tai vahinkoa kunnallistekniikan verkostoille.

Ennen tontin rajat ylittävän hankekokonaisuuden tai sen osan rakennusluvan myöntämistä tulee hakijan laatia selvitys pelastusturvallisuudesta myös rakennuslupa-alueen ulkopuolelta koko rakentamisen tosiasialliselta vaikutusalueelta.

Ennen rakennus- ja louhintaluvan myöntämistä on esitettävä hyväksyttävät suunnitelmat pohjaveden, kallion sekä rakennusten rakentamisen aikaisista seurantamittauksista.

ILMASTONMUUTOS- HILLINTÄ JA SOPEUTUMINEN

Rakennuksen tai sen osan purkamista koskevan lupahakemuksen mukaan on liitettävä selvitys rakennuksen purkumateriaalien kestävästä käsittelystä.

Aurinkopaneeleita tai aurinkokeräimiä saa sijoittaa vain korttelipihan puolen kattopinnoille. Asemoinnissa ne on sovitettava historialliseen, suojeltuun korttelikokonaisuuteen ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan sopivalla tavalla ja niin, etteivät ne näy katunäkymissä eikä pitkissä näkymissä.

LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI

Autopaikkojen määrät ovat:

- toimistot enintään 1 ap / 500 k-m²

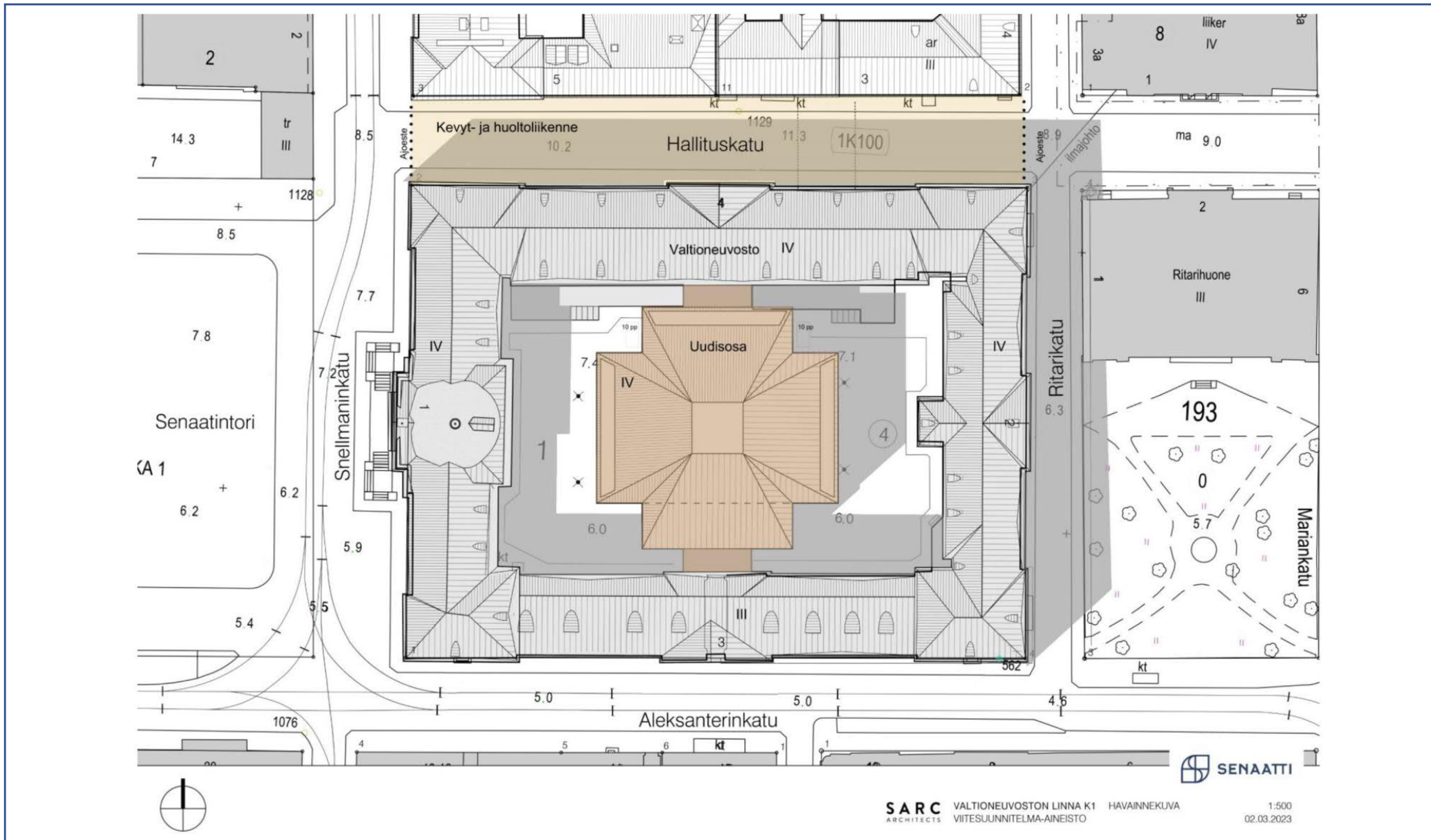
Autopaikat saa sijoittaa pysäköintilaitokseen tontin ulkopuolella.

Polkupyöräpaikkojen määrät ovat:

- uudisrakennuksen osalta 1 pp / 3 työpistettä, vähintään 88 pp

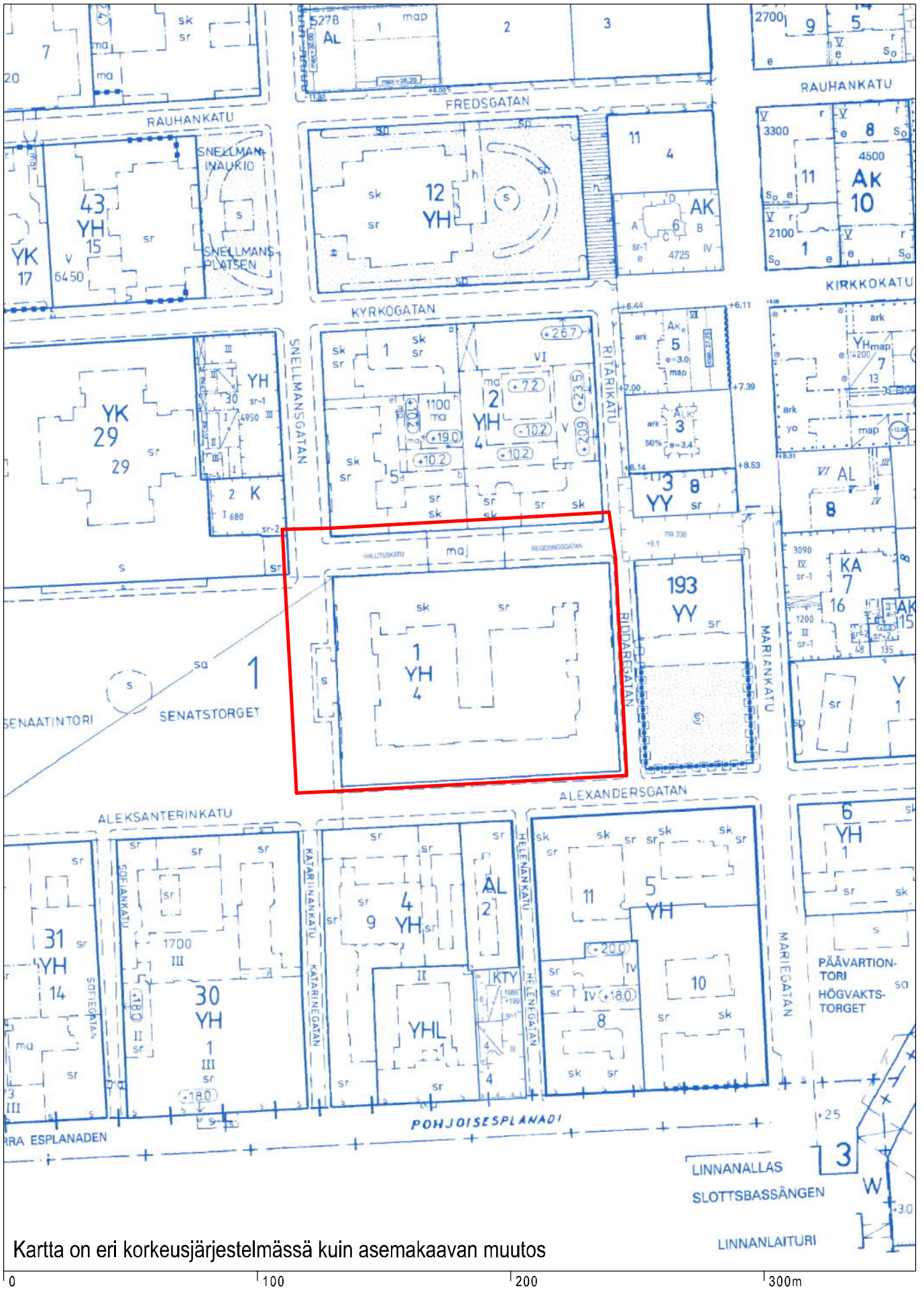
Pyöräpaikoista vähintään 50 % on oltava katetuissa ja lukittavissa tiloissa.

Tällä asemakaava-alueella korttelialueelle on laadittava erillinen tonttijako.

Havainnekuva 24.10.2023
 Valtioneuvoston linna
 kuva arkkitehtitoimisto Sarc Oy

Helsingin kaupunki
 Asemakaavoitus
 Eteläinen yksikkö

Kartta on eri korkeusjärjestelmässä kuin asemakaavan muutos

Ote ajantasa-asemakaavasta
Liite selostukseen nro 12799

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

SELITE

- Suunnitelma-alueen raja
- 3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva
- Autoliikenteeltä suljettava alue:
yleinen jalankulku ja pyöräliikenne sallittu

Helsinki Kaupunkiympäristön toimiala Liikenne- ja katusuunnittelu

Kaupunginosa
01, Kruunuhaka

HALLITUSKADUN LIIKENNE

LIIKENNEPERIAATESUUNNITELMA

Mittakaava 1:1000	Diainno HEL 2020-011646	Piirustusno 0000	Päiväys 24.10.2023
	Hanke		Muutettu pvm
	Asemakaava 12799	Tasokoordinaatisto ETRS-GK25	Hyväksyjä
	Käsittelyt I Kylk 24.10.2023	Korkeusjärjestelmä N2000	Tarkastanut
			Laatinut Pekka Nikulainen

SENAATINTORI

SNELLMANINKATU

VALTIONEUVOSTON LINNA JA KATUALUEITA

KUVALIITE NYKYTILANTEESTA JA SUOJELUKOHTEISTA

Kajsa Lybeck 2.5.2023

Valtioneuvoston linna julkisivu Senaatintorin aukiolle

Valtioneuvoston linnan julkisivu ja edusta muodostavat kiinteän osan Senaatintorin monumentaaliaukiota.

Kuva Kajsa Lybeck

Valtioneuvoston kanslian kuvapankki

Valtioneuvoston linnan julkisivun iltavalaistus

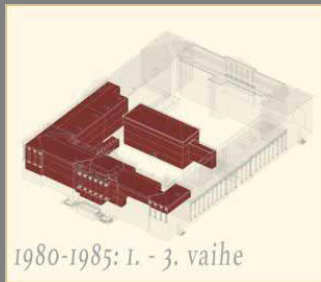
Kuva Kajsa Lybeck

Senaatintorin keskellä oleva Aleksanteri II patsas

Kuva Kajsa Lybeck

Näkymä Suurkirjon ylätasanteelta

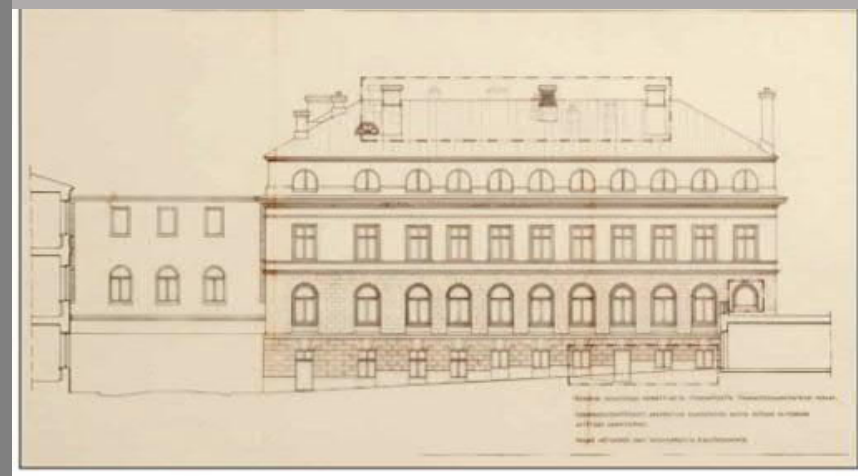
Sisäpihan laatoitus

Sisäpihan entinen painotalo

viistoilmakuva kaupunkimittauspalvelut

Otteita Arkton / Ulla Markelinin piirustuksista noin 1984. Rakh III, laa 1004, KA

Pihasiiven peruskorjaus toteutui osin samanaikaisesti luoteisnurkan töiden kanssa, mutta rajautui omaksi loogiseksi kokonaisuudekseen erityisluonteensa takia. Työmaa käynnistyi syyskuussa 1984 ja valmistui syksyllä 1985.

Pihasiiven 1950-luvulla toteutettu jako toimistohuoneisiin purettiin toisessa kerroksessa suurelta osin ja tilalle tehtiin kokoushuoneita. Väliseinät tehtiin teräsrankaisina kipsiväliseininä. Ilmanvaihtokonehuonetta laajennettiin kasvaneiden tarpeiden mukaan. Kolmannessa kerroksessa 1950-luvun toimistohuoneet säilyivät suurelta osin. WC-tilat uudistettiin. Neljännen kerroksen ravintolassa ja porrashuoneessa 1950-luvun detaljointi säilytettiin. Myös vanhat sisäovet säilytettiin, sekä 1950-luvun että vuosisadan vaihteen ovet. Pihasiiven ylimmän kerroksen henkilöstöruokalaa kunnostettiin uudestaan 2000-luvun alussa, mutta perusratkaisut ovat peräisin vuodelta 1985.

Korttelin sisäpihan kiveys ja pihasiipi, entinen painotalo, valmistunut vuonna 1904, arkkitehti Ricardo Björnberg

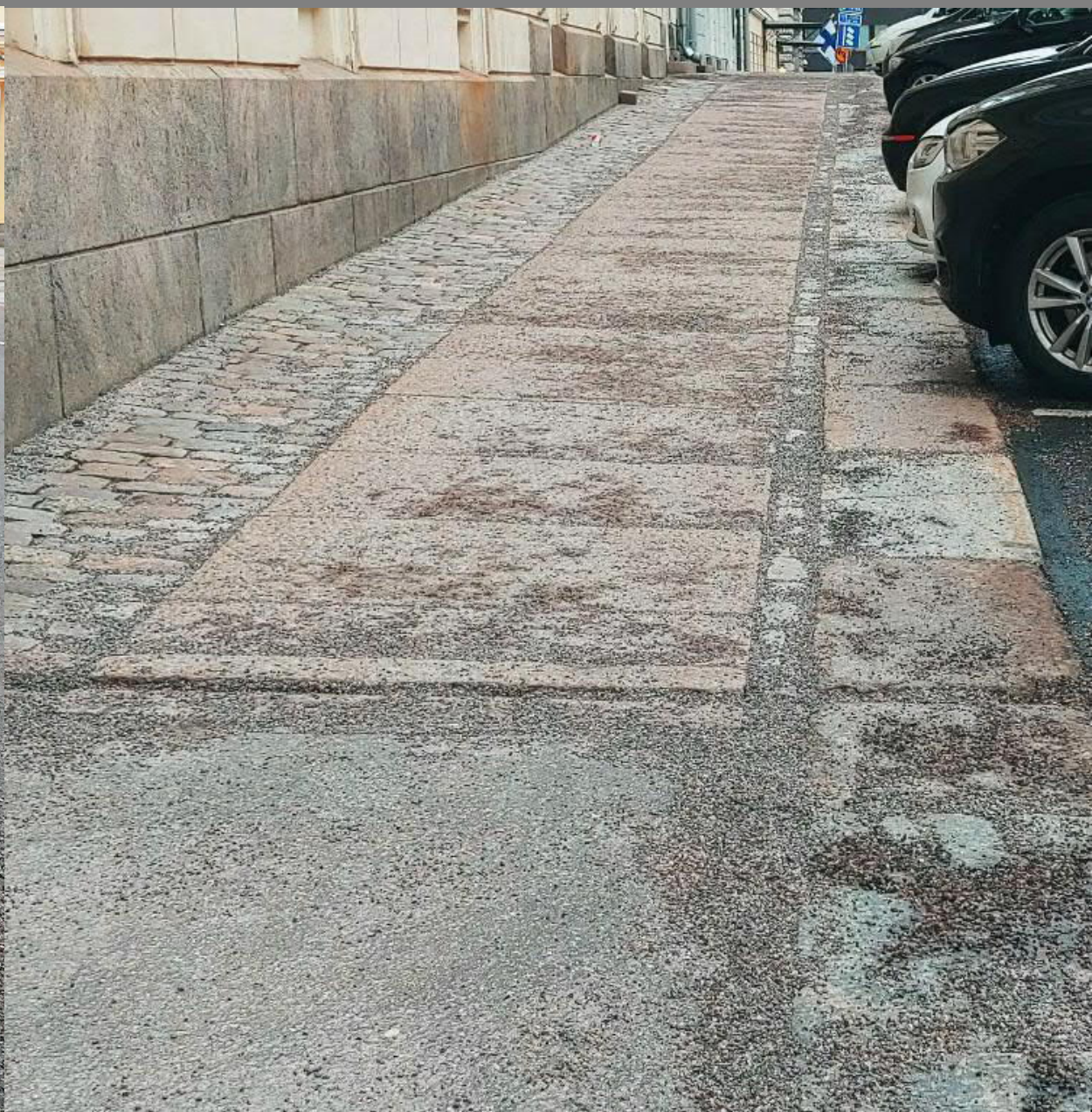

Snellmaninkadun kadun ja jalkakäytävän graniittilaatta- ja nupukiveys

Hallituskatu

Kuva Kajsa Lybeck

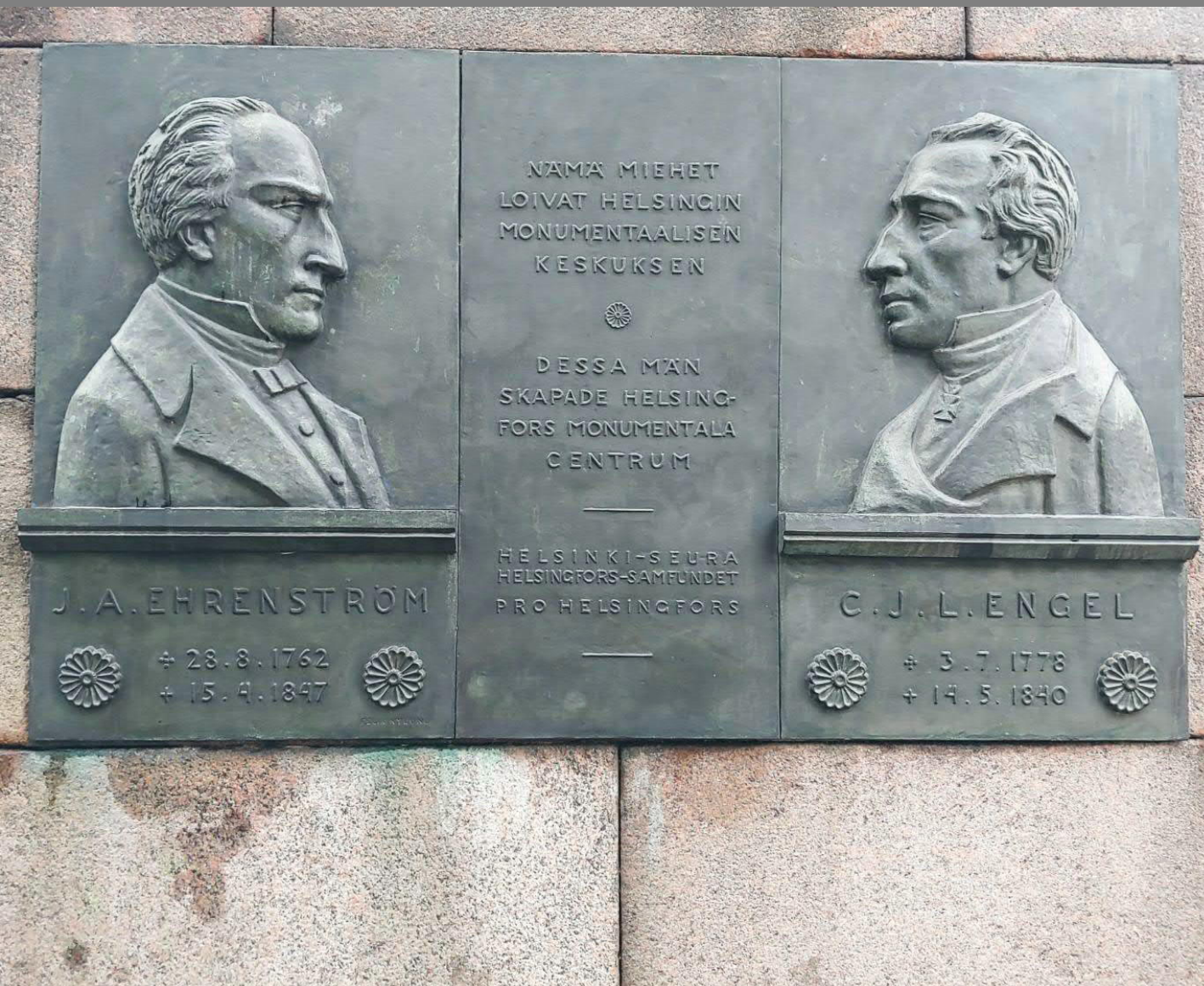
Hallituskadun kadun ja jalkakäytävien graniittikivi- ja asfalttipinnoitteet

Kuvat Kajsa Lybeck

Hallituskadun kadun ja jalkakäytävien graniittikivi- ja asfalttipinnoitteet

Kuvat Kajsa Lybeck

Snellmaninkatu 1

Valtioneuvoston linna

Carl Ludvig Engel 1822

Helsingistä tuli vuonna 1812 Suomen suuriruhtinaskunnan pääkaupunki. Arkkitehti C. L. Engel suunnitteli sille uuden monumentaalikeskustan uusklassiseen tyyliin. Senaattintorin ympärille kohosivat Tuomiokirkko, Valtioneuvoston linna ja Helsingin yliopiston päärakennus.

Valtioneuvoston linnan rakentaminen käynnistyi Engelin suunnitelmien mukaan vuonna 1818 ja jatkui Aleksanterinkadun siiven rakentamisella. Keisarillinen Suomen senaatti muutti taloon vuonna 1822. Nykyään eri aikoina tehty laajennukset kiertävät koko korttelin. Merkittävimmät sisätilat ovat pylväikön takana sijaitsevat senaatin istuntosali ja pääportaitikka. Aluksi linnaan mahtuivat senaatin toimielinten lisäksi pankin, postin, tullin ja valtionarkiston johtoa. Rakennus on edelleen valtionhallinnon käytössä.

Statsrådsborgen | Snellmansgatan 1

År 1812 blev Helsingfors huvudstad i Storfurstendömet Finland. Arkitekt C. L. Engel tog fram en ny centrumplan med monumentaltbyggnader i nyklassicistisk stil. Domkyrkan, Statsrådsborgen och universitetets huvudbyggnad uppfördes runt Senatstorget.

Statsrådsborgen började byggas efter Engels ritningar 1818. Den byggdes senare ut med flygeln mot Alexandersgatan. Kejsarliga senaten för Finland flyttade in i byggnaden 1822. I dag består kvarteret av hus från olika epoker. Mest framträdande i interiören är senatens sessions-sal och huvudtrapphuset bakom pelarraden. Förutom senatsorganen var bank, post, tull och ledningen för statsarkivet inrymda här. Huset disponeras än i dag av statliga myndigheter.

Government Palace

Helsinki became the capital of the Grand Duchy of Finland in 1812. Architect C. L. Engel designed its new monumental city centre in the Neoclassical style. The Cathedral, Government Palace and University main building were placed around the Senate Square.

Construction of the Government Palace, which was designed by Engel, began in 1818 and continued with the wing built along Aleksanterinkatu. The Imperial Finnish Senate moved into the building in 1822. Nowadays, the differently aged extensions occupy an entire city block. The most impressive interior spaces are the Senate Chamber, located directly behind the main portico, and the main stairs. In addition to the Senate, the building initially housed the directorship of the state bank, the postal service, customs and the state archives. The building is still used by the state administration.

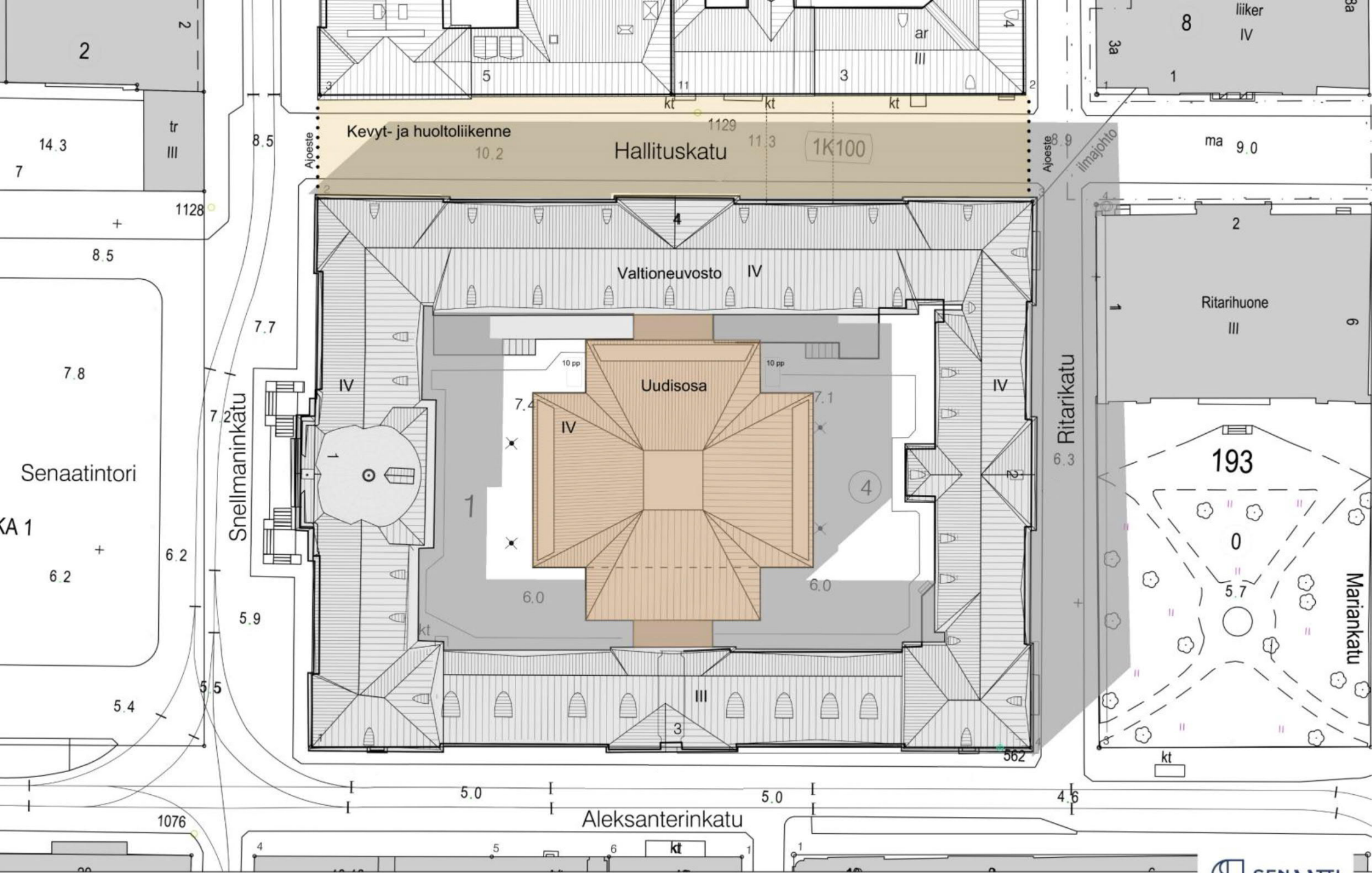
SENAATTI-KIINTEISTÖT – SENATFASTIGHETER
www.senaatti.fi

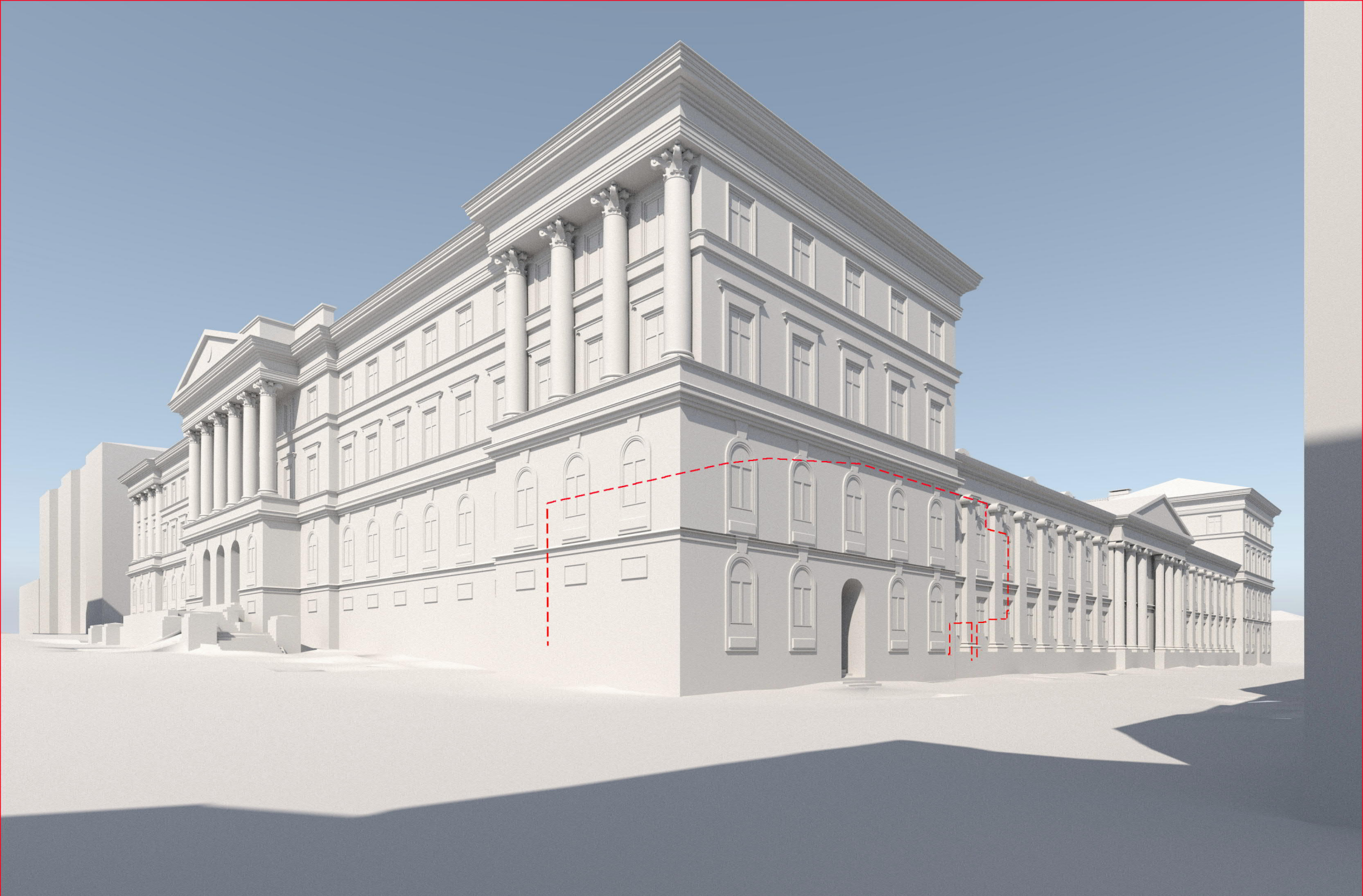
Valtioneuvoston linnan seinäopaste ja Yliopiston seinälaatta

Kuvat Kajsa Lybeck

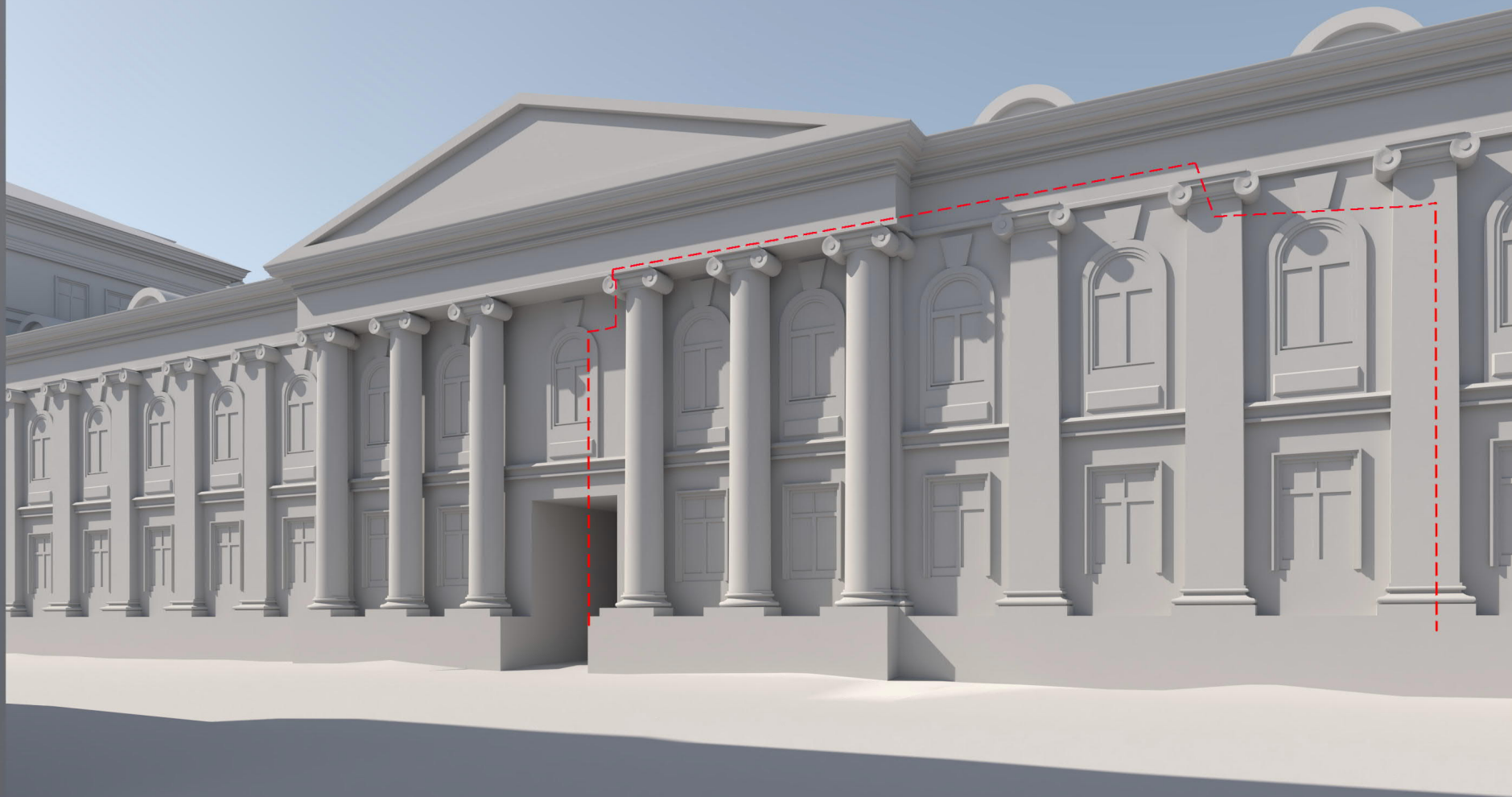

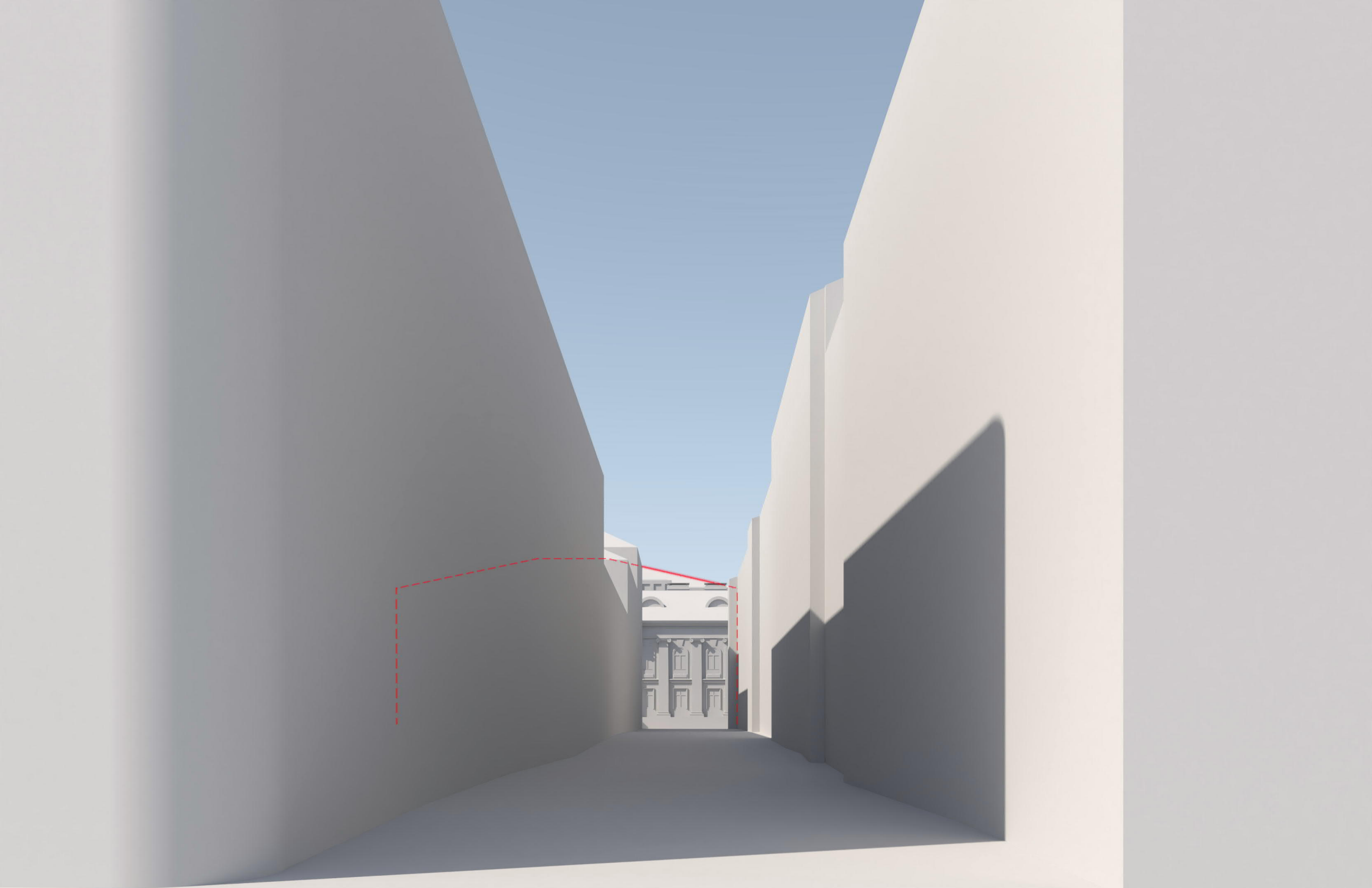

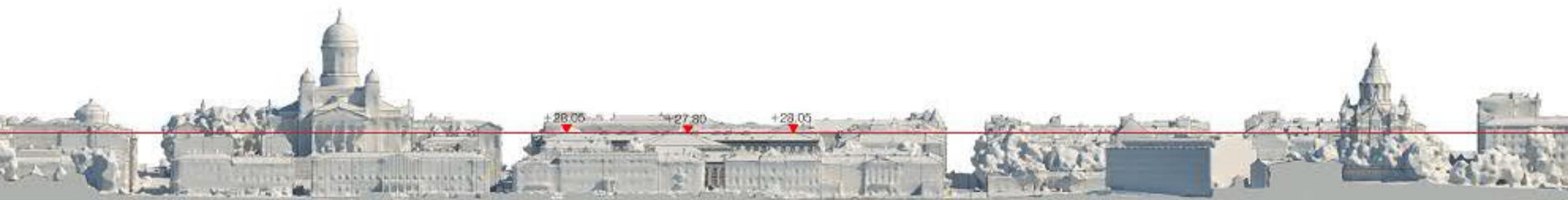

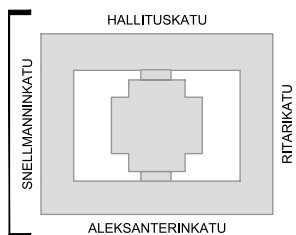
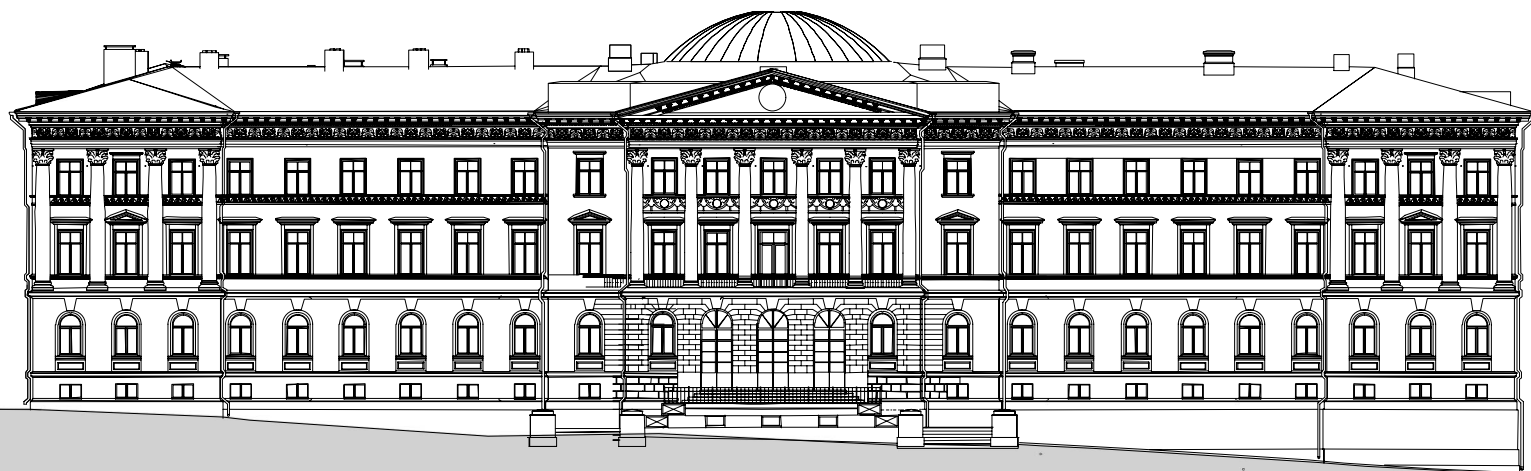
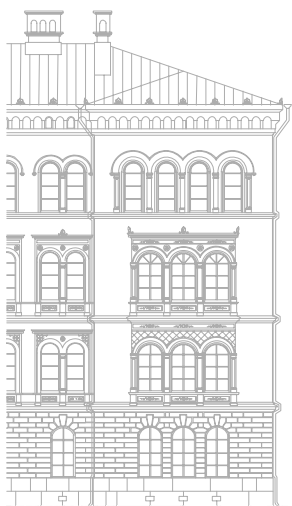

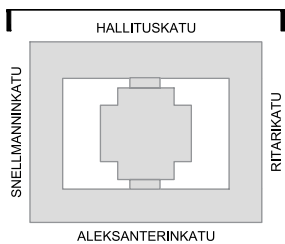
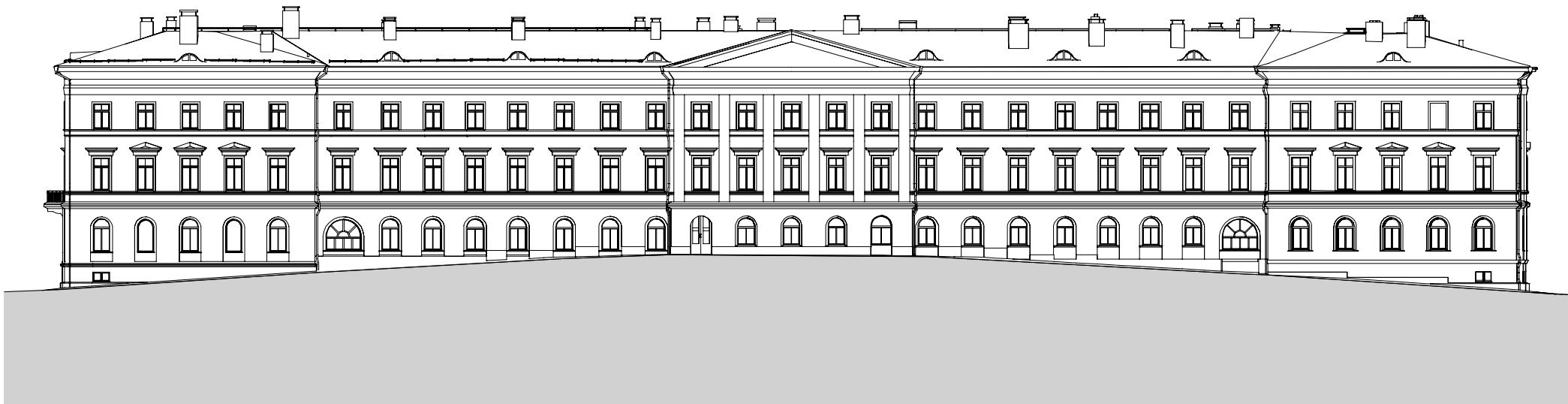

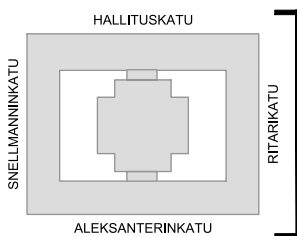
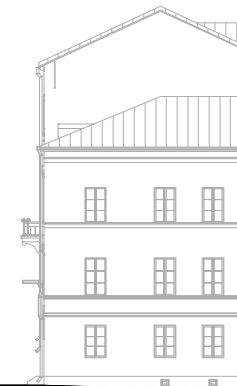
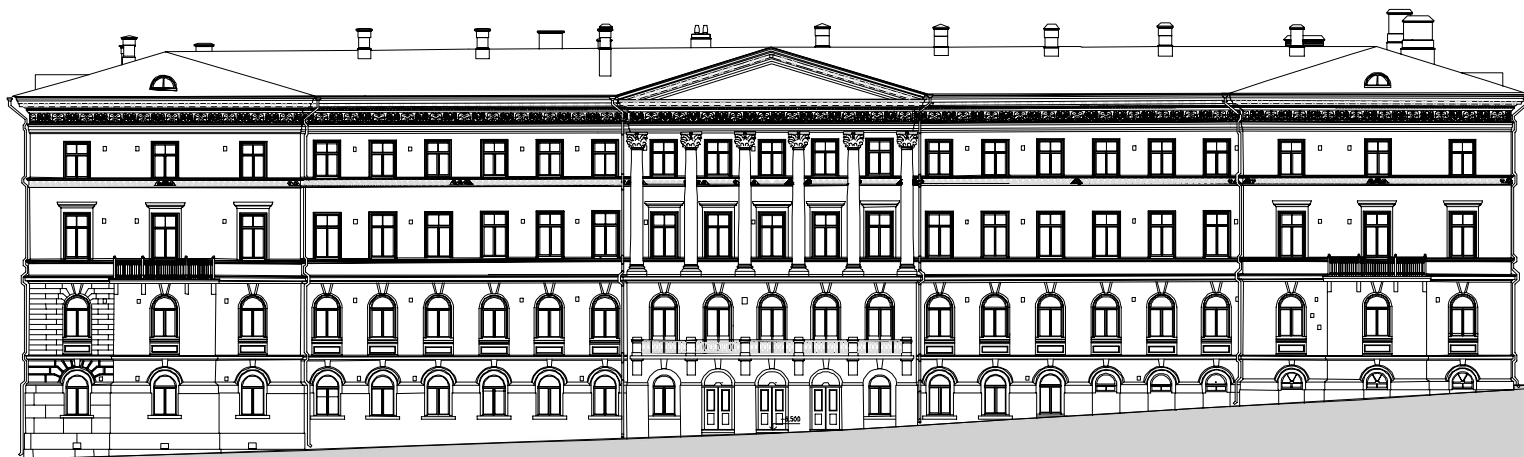
SARC
ARCHITECTS

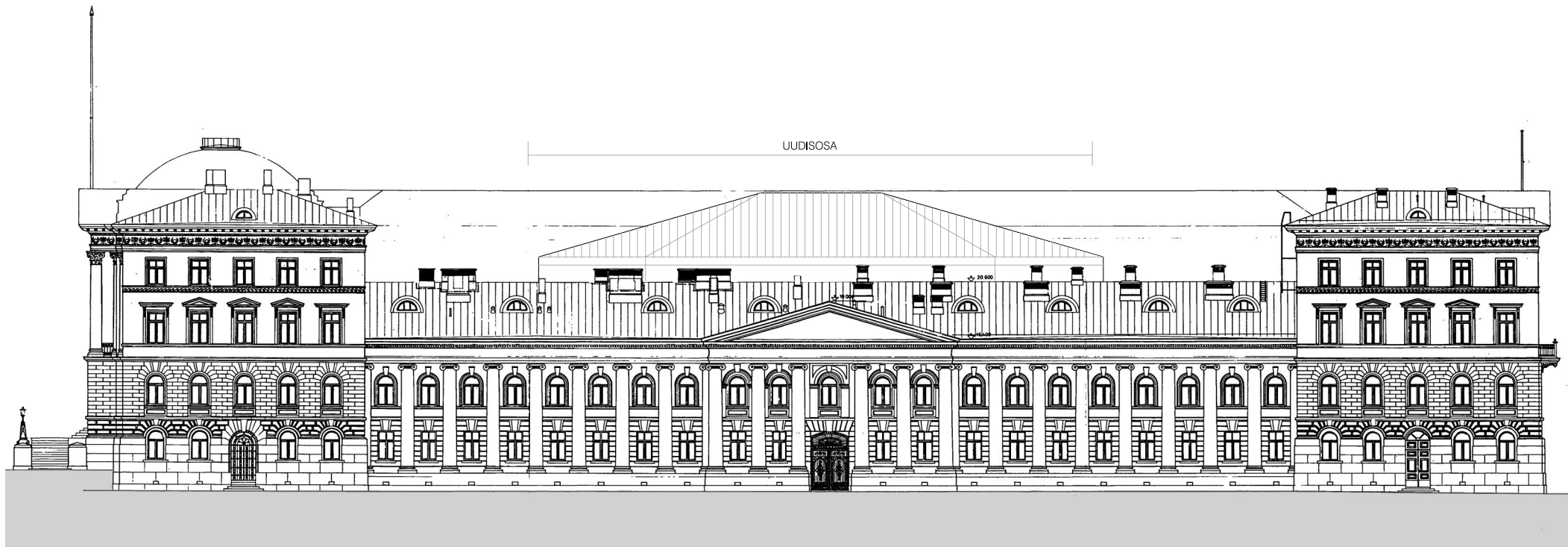
VALTIONEUVOSTON LINNA K1
VIITESUUNNITELMA-AINEISTO

JULKISIVU LÄNTEEN
SNELLMANNINKADULLE

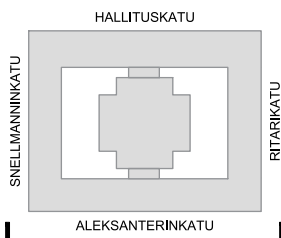
1:300
02.03.2023

UUDISOSA

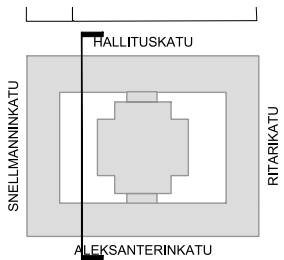
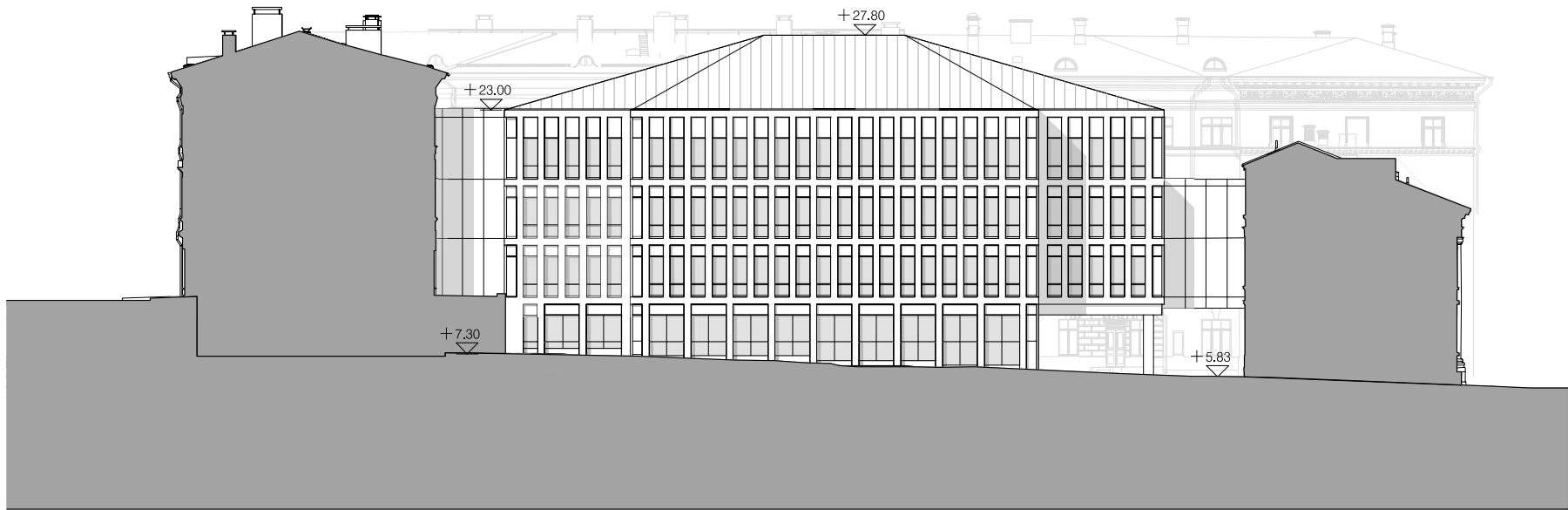

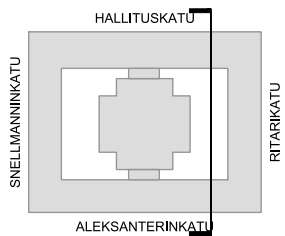
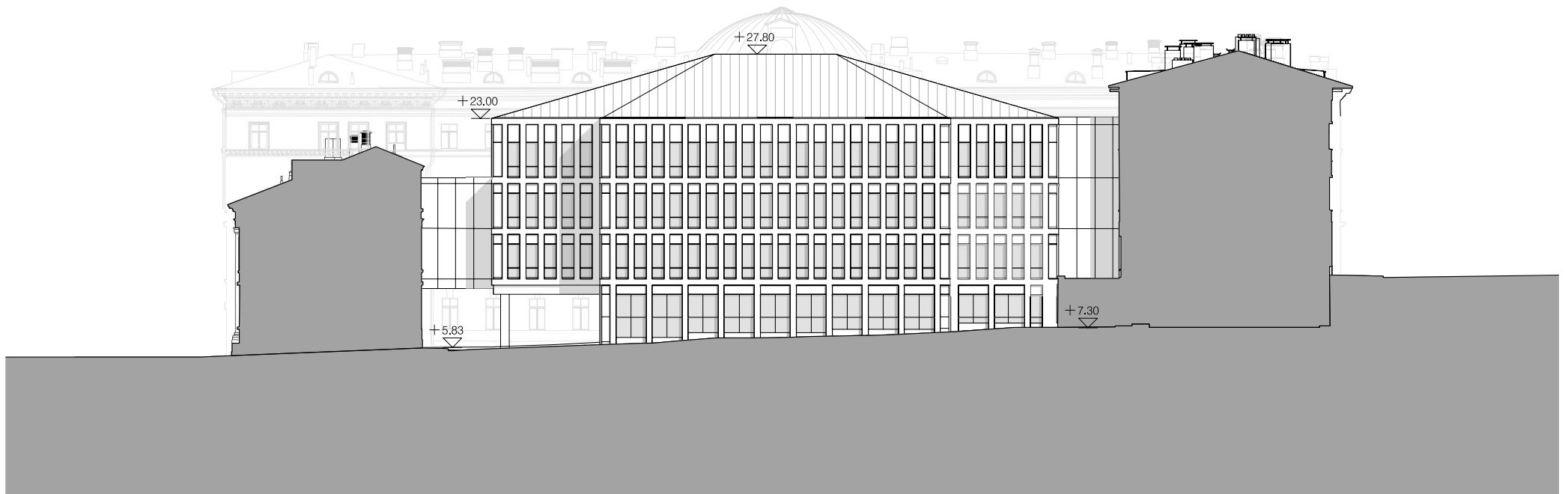
SARC
ARCHITECTS

VALTIONEUVOSTON LINNA K1
VIITESUUNNITELMA-AINEISTO

JULKISIVU ETELÄÄN
ALEKSANTERINKADULLE

1:300
02.03.2023

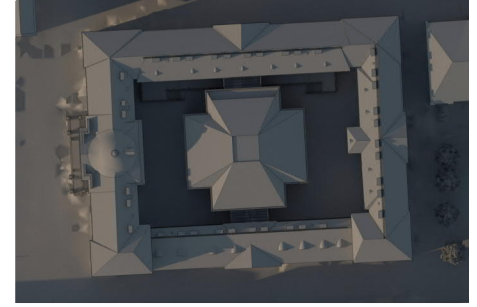
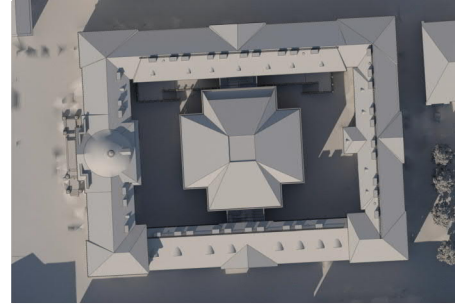
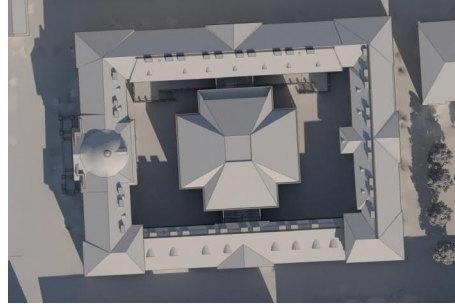
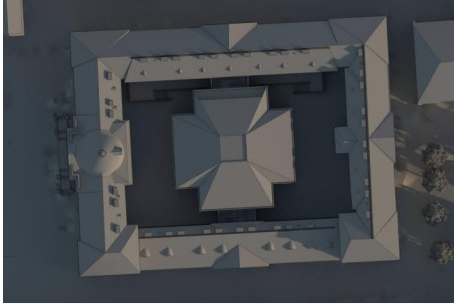
Klo 9:00

Klo 12:00

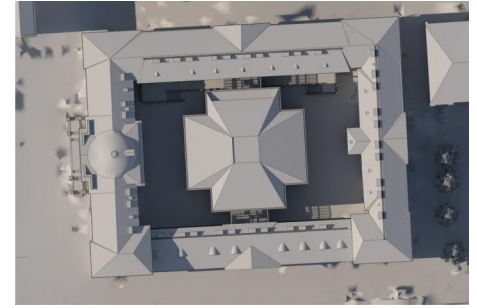
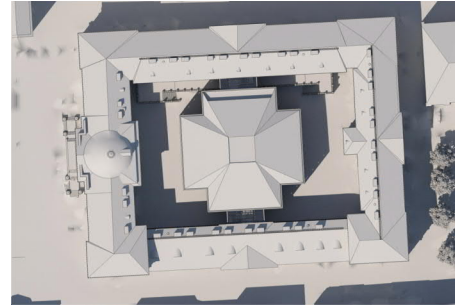
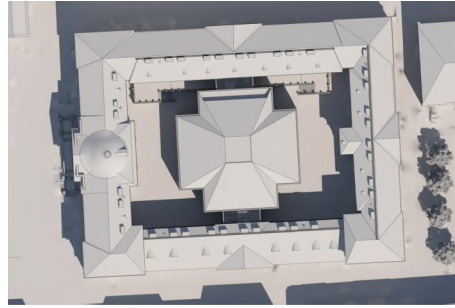
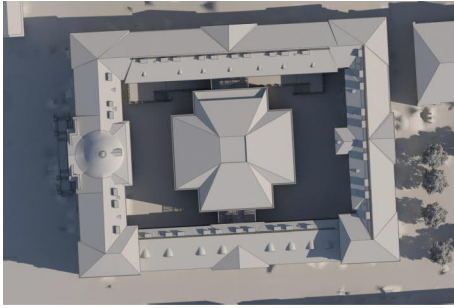
Klo 15:00

Klo 18:00

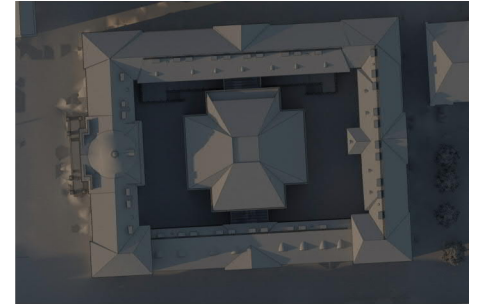
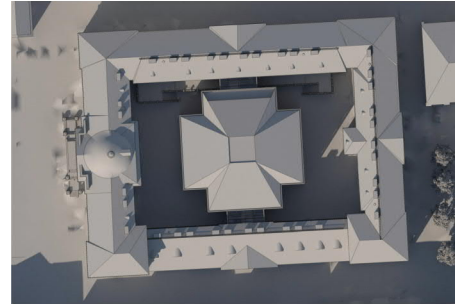
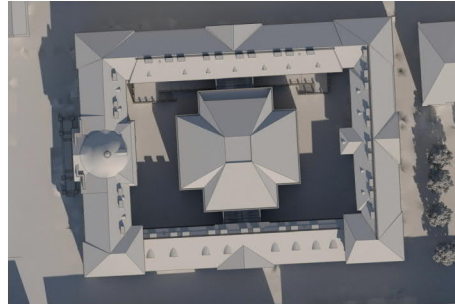
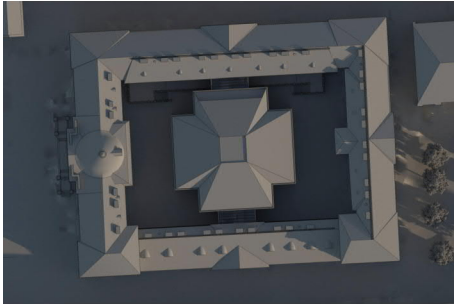
20.3

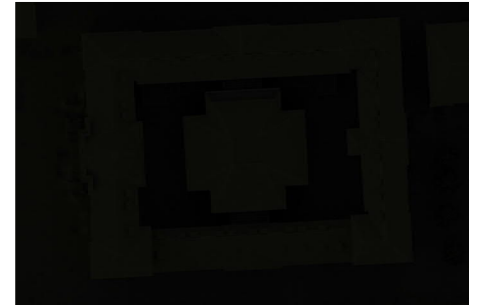
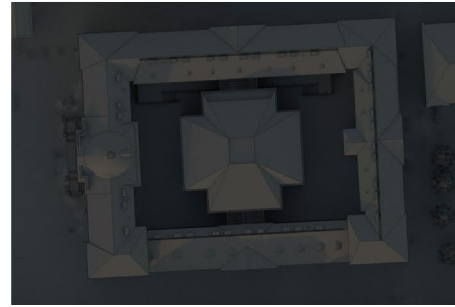
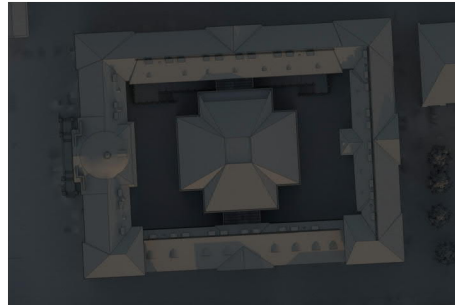
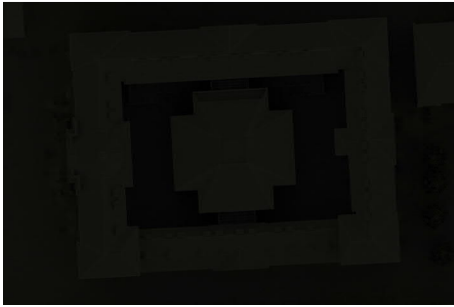
21.6

23.9

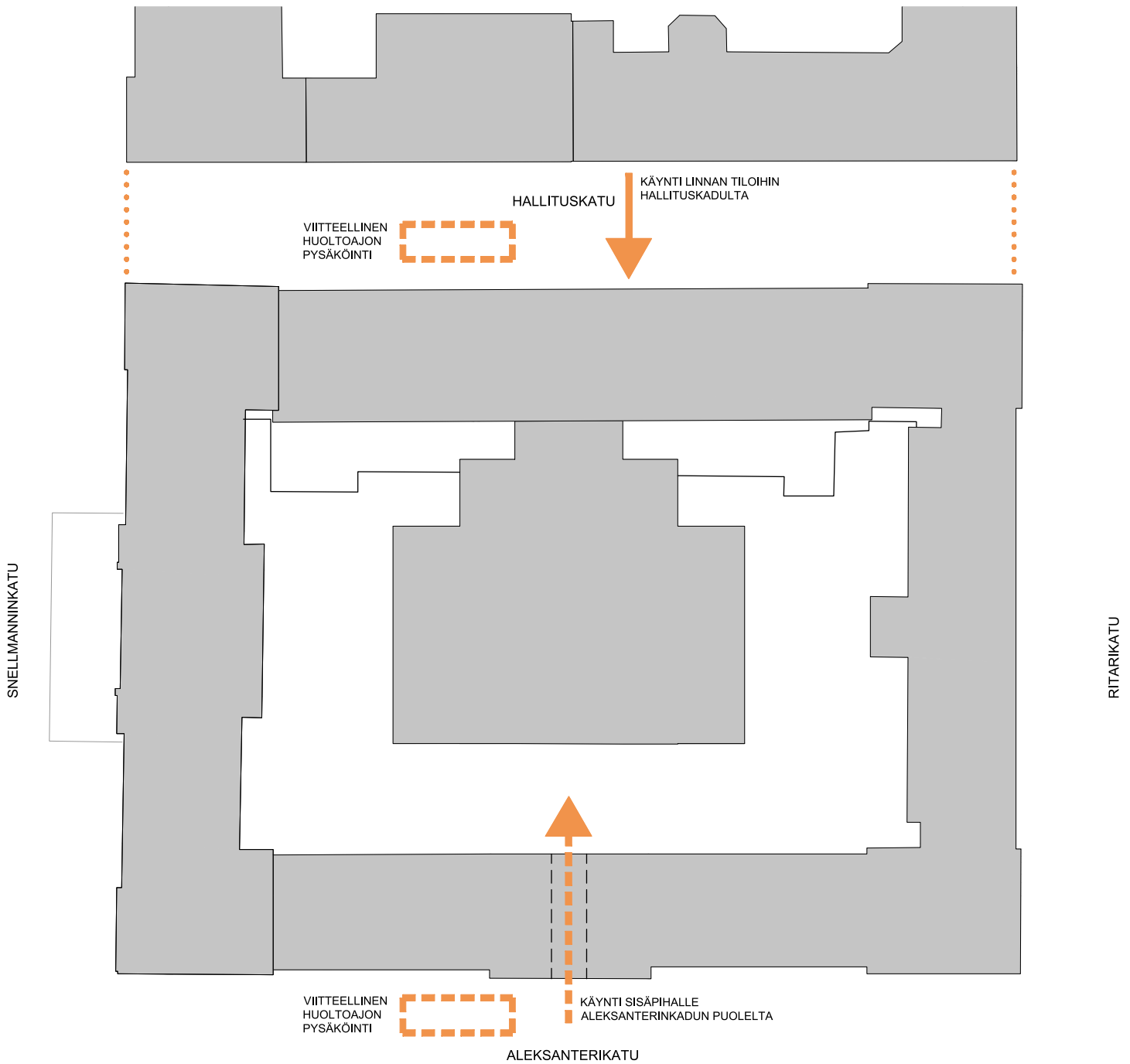

22.12

1.2.2023

KERROSALA									
	UUDISRAKENNUS	LINNA		PURETTAVA OSA					
5. kerros	0	0		0					
4. kerros	1 550	3 795		450					
3. kerros	1 607	4 823		500					
2. kerros	1 607	4 842		510					
1. kerros	1 300	4 770		450					
kellari	2 586	910							
Yhteensä	8 649	19 140	kem²	1910		<i>kem²</i>			
UUDISRAKENNUS JA LINNA KERROSALA YHTEENSÄ		27 789	kem²						

Valtioneuvoston linna

Korttelin laajennuksen toteutuksen
vertailuvaihtoehdot ja valittu ratkaisu perusteluineen
-tiivistelmä asemakaavoitusta varten

19.9.2023

Valtioneuvoston kanslia & Senaatti-kiinteistöt

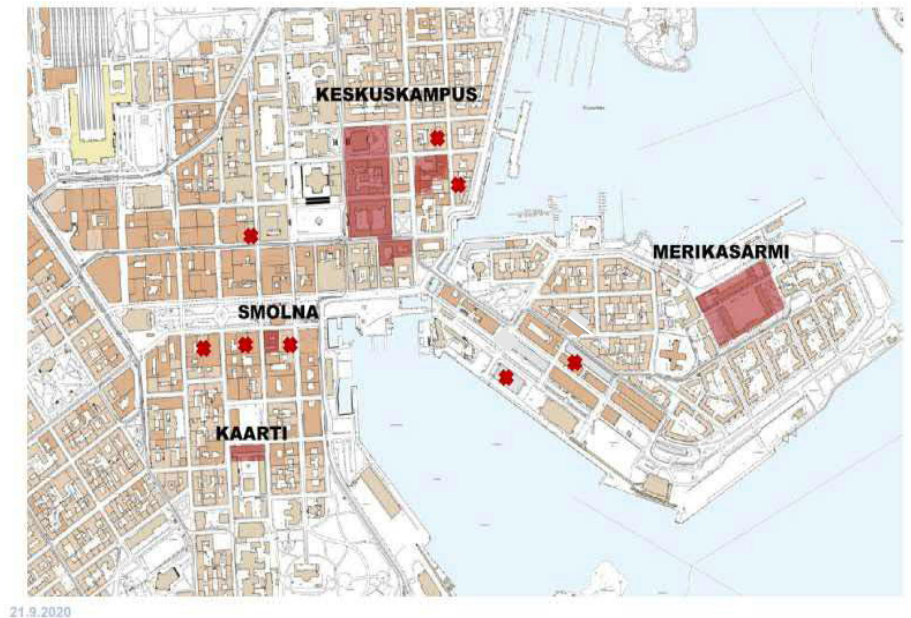
Sisältö – Painotalon vertailuvaihtoehdot

- 1) Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet
- 2) Painotalon säilyttävä VE0
- 3) Painotalon korvaaminen VE1
- 4) Painotalon laajennus VE2
- 5) Perustelut Painotalon korvaamiselle

Painotalon vertailuvaihtoehtoina on käsitelty kolmea eri vaihtoehtoa. Nämä ovat Painotalon säilyttäminen käytössä (VE0), Painotalon korvaaminen (VE1) ja Painotalon laajentaminen (VE2).

Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet

- Hanke mahdollistaa valtioneuvoston toimintojen keskittämisen synergiaetujen saavuttamiseksi sekä poliittisen toiminnan uudistamisen tilallisin keinoin. Tämä mahdollistaa useamman keskeisellä paikalla sijaitsevan ministeriöiden käytössä olevan kiinteistön vapauttamisen muuhun käyttöön ja luo näin edellytyksiä kaupungin elävöittämiselle.
- Tavoitteena on parantaa merkittävästi ylimmän valtionjohdon työskentelyedellytyksiä sekä henkilöiden ja kohteen turvallisuutta.
- Hanke palvelee Suomen valtion kokonaisuutta ja hankkeella on yhteiskunnallisesti merkittävät tavoitteet.

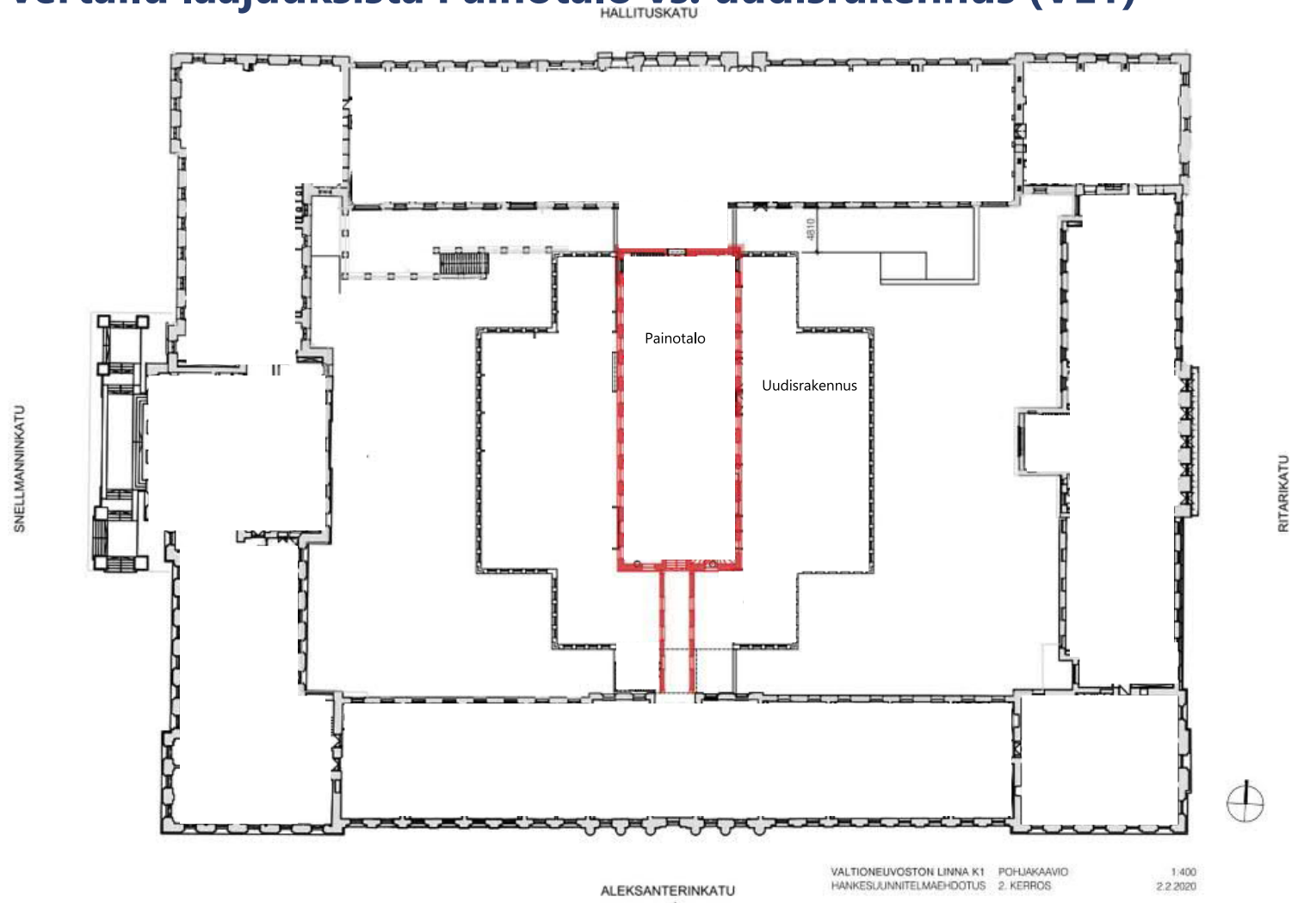

Painotalon säilyttäminen (VE0)

- Painotalon säilyttäminen (VE0) on tutkittu vaihtoehtona purkamiselle ja uudisrakentamiselle
- Säilyttävällä vaihtoehdolla hankkeen kaikki keskeiset toimitilastrategia-, turvallisuus-, laajuus- ja toiminnallisuustavoitteet jäävät toteutumatta:
 - Turvallisuus- ja tilalaajuustavoitteet eivät täyty
 - Valtion toimitilastrategian mukainen toimintojen keskittäminen ei ole mahdollista
 - Työskentelytilojen toiminnallisuus ei täytä tavoitteita
 - Kortteleiden väliset ja K1 sisäiset yhteydet eivät täytä tavoitteita
 - Lisärakentamista maan alle ei ole mahdollista toteuttaa painotalon säilyttävässä ratkaisussa.

→ **Painotalon säilyttävä ns. 0-vaihtoehto ei ole valtioneuvoston näkökulmasta mahdollinen.** Vaihtoehdon turvallisuuteen, laajuuteen ja toiminnallisuuteen liittyvät heikkoudet ovat niin merkittäviä, ettei ratkaisulla ole toteutusedellytyksiä.

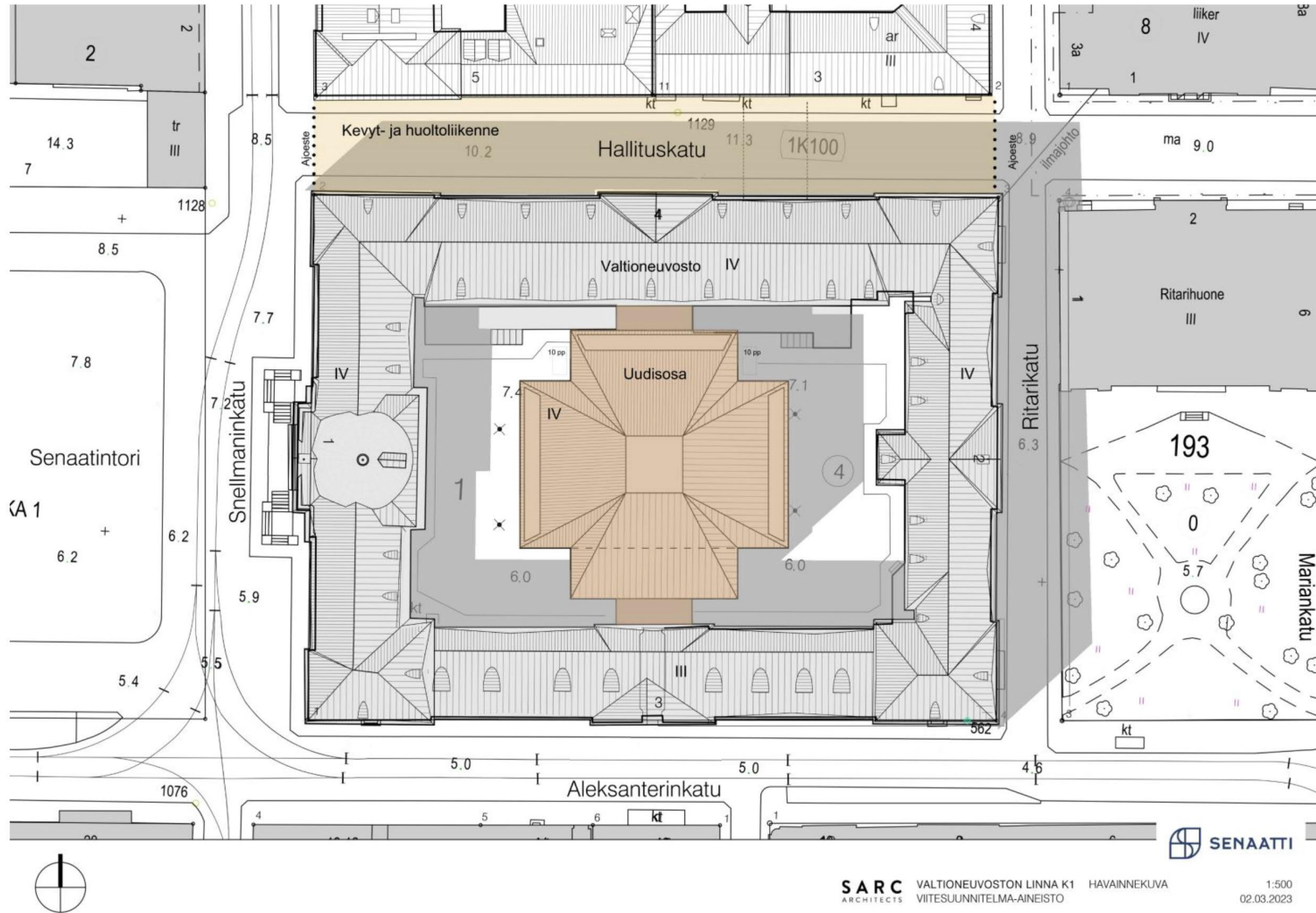
Vertailu laajuuksista Painotalo vs. uudisrakennus (VE1)

Painotalon korvaaminen (VE1)

- Painotalon korvaaminen uudisrakennuksella (VE1) on tutkittu vaihtoehtona säilyttävämille vaihtoehdoille. Uudisrakennuksen massoitteluvaihtoehtoina on tutkittu mm. risti-, suorakaide-, ympyrä- ja salmiakki-muotoiset korvaavat rakennukset.
Parhaimmaksi vaihtoehdoksi on valikoitunut viitesuunnitelman mukainen oheinen vaihtoehto.
 - Uudisrakennus vastaa ainoana vaihtoehtona asetettuihin toimitilastrategia-, turvallisuus-, tehokkuus- ja toiminnallisuustavoitteisiin
 - Ratkaisulla saavutetaan työskentelytilojen toiminnallisuustavoitteet luomalla ajanmukainen, yhtenäinen ja turvallinen työskentely-ympäristö hallitukselle ja sen ministeriöille
 - Tilatehokkuustavoitteet saavutetaan, jolloin myös valtion toimitilastrategian mukainen toimintojen keskittäminen mahdollistuu
 - Ratkaisu mahdollistaa koko alueen tehokkaamman tilankäytön sekä maanpäällisessä että maanalaisessa rakentamisessa
 - Kortteleiden väliset ja K1-korttelin sisäiset yhteydet ja esteettömyys paranevat merkittävästi
 - Ratkaisussa ravintola- ja kokouskeskustoiminnot keskittyvät uudisrakennukseen, jolloin historialliset Engelin suunnittelemaat rakennukset säästyvät sovittamattomilta muutospaineilta ja mahdollistavat Linnan suojelutavoitteen toteutumisen
 - Ratkaisu mahdollistaa arkkitehtonisesti korkeatasoisen kokonaisratkaisun ja Engelin suunnitelmaan perustuvan yhtenäisen kokonaisilmeen sekä korttelipihan symmetrisen empireluonteen säilymisen
 - Työskentelytilojen valoisuus ja näkymät säilyvät toisin kuin vaihtoehdossa VE2
 - Painotalon korvaamisen perustelut on esitetty tarkemmin jäljempänä (sivut 14-15)
- **Painotalon korvaava uudisrakennus on valtioneuvoston näkökulmasta ainoa mahdollinen vaihtoehto.** Turvalliset ja asianmukaiset työtilat ovat edellytys korttelin säilymiselle edelleen alkuperäisessä valtion keskushallinnon käytössä.

Viitesuunnitelman mukainen vaihtoehto (VE1)

Viitesuunnitelman lintuperspektiivikuva (VE1)

**Viitesuunnitelman mukainen
varhainen luonnos sisäpihasta (VE1)**

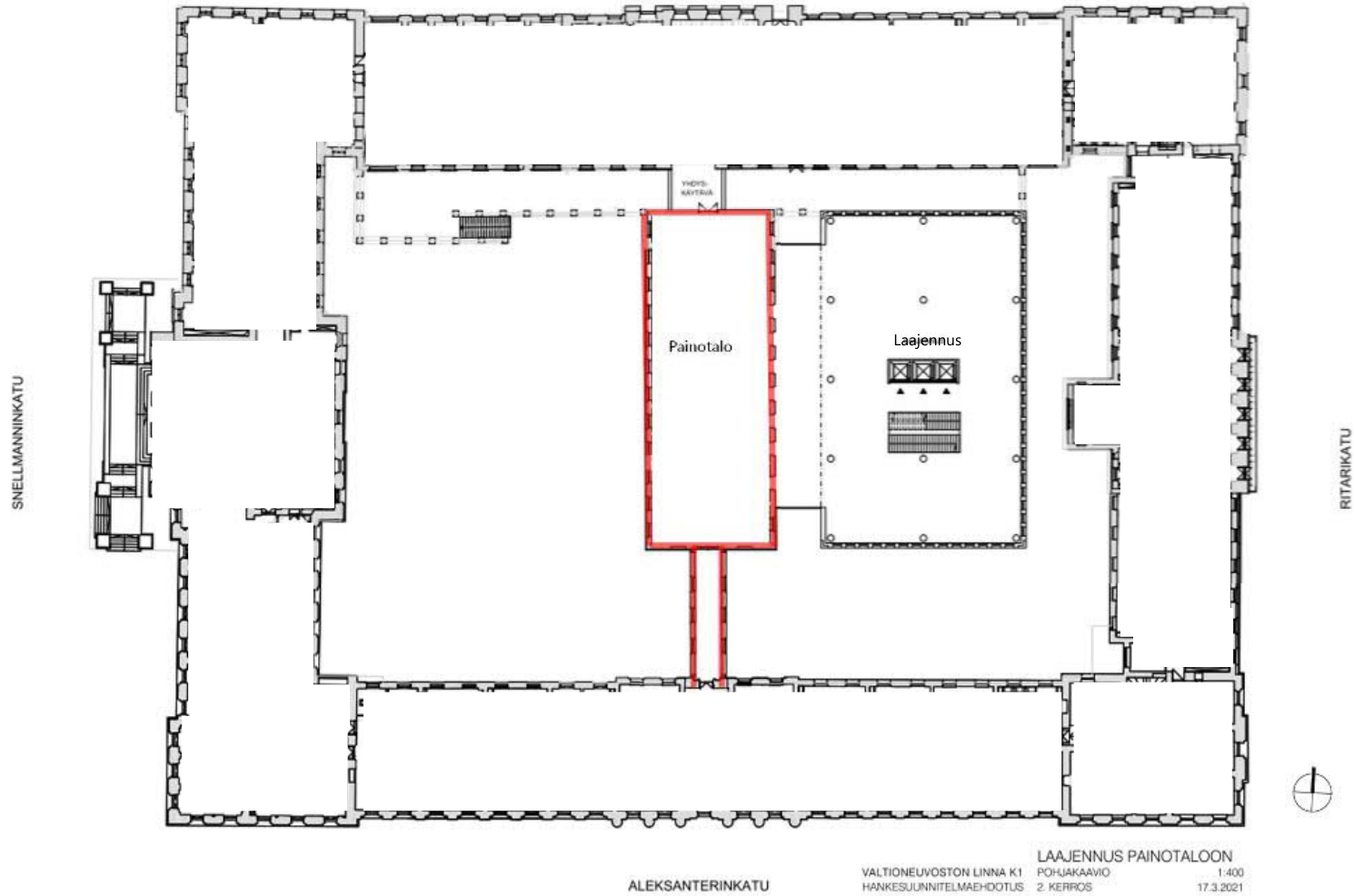

Painotalon laajennus (VE2)

- Painotalon laajentaminen (VE2) on tutkittu vaihtoehtona purkamiselle ja uudisrakentamiselle
 - Painotalon laajennusvaihtoehdossa hankkeen keskeiset toimitilastrategia-, turvallisuus-, tehokkuus- ja toiminnallisuustavoitteet jäävät toteutumatta:
 - Turvallisuus- ja laajuustavoitteet voidaan saavuttaa vain osittain
 - Valtion toimitilastrategian mukainen toimintojen keskittäminen jää toteutumatta
 - Työskentelytilojen toiminnallisuustavoitteet voidaan saavuttaa vain osittain
 - Kortteleiden väliset ja K1 sisäiset yhteydet eivät täytä tavoitteita
 - Piha-alueelle muodostuu ahtaita pihakuiluja rikkoen pihan symmetrisen empiretyylin ja heikentäen korttelin pihatiloja, varjostaen työtiloja eikä se näin ollen mahdollista arkkitehtonisesti yhtä korkeatasoista kokonaisratkaisua
- **Painotalon laajennusvaihtoehto ei ole valtioneuvoston näkökulmasta mahdollinen.** Vaihtoehdon turvallisuuteen, tehokkuuteen ja toiminnallisuuteen liittyvät heikkoudet ovat niin merkittäviä, ettei ratkaisulla ole toteutusedellytyksiä.

Kaaviokuva Painotalon laajennuksen (VE2) vaihtoehdosta

HALLITUSKATU

ALEKSANTERINKATU

VALTIONEUVOSTON LINNA K1
HANKESUUNNITELMAEHDOTUS

LAAJENNUS PAINOTALOON
POHJAKAAVIO
2. KERROS
1:400
17.3.2021

Painotalon laajennuksen (VE2) lintuperspektiivikuva

SARC

VALTIONEUVOSTON LINNA K1
KIRJAPAINOTALON LAAJENNUS
19.3.2021

Painotalon laajennuksen (VE2) havainnekuva sisäpihasta

Perustelut painotalon korvaamiselle (VE1)

- Uudisrakennus vastaa ainoana vaihtoehtona asetettuihin toimitilastrategia-, turvallisuus-, tehokkuus- ja toiminnallisuustavoitteisiin.
- Hankkeesta laaditun vaikuttavuusarvion perusteella pystytään parantamaan valtioneuvoston toimintaa ottamalla käyttöön yhtenäisempiä ja laadukkaampia tuloksia tuottavia toimintamalleja.
- Pihasiiven säilyttäminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalaista rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä.
- Mahdollistaa ravintola- ja kokouskeskustoimintojen sijoittamisen uudisrakennukseen, jolloin Engelin suunnittelemat historialliset rakennukset voidaan säästää sovittamattomilta muutospaineilta.
- Työskentelytilojen valoisuus ja näkymät sekä korttelipihan symmetrinen empireluonne säilyvät toisin kuin Painotalon laajennus vaihtoehdossa VE2.

Perustelut painotalon korvaamiselle (VE1), jatkuu

- Painotalon korvaavalla vaihtoehdolla VE1 saavutetaan turvallinen työskentely-ympäristö hallitukselle ja sen ministeriöille.
- Uudessa rakennuksessa turvallisuus on mahdollista huomioida jo suunnitteluvaiheessa. Viranomaisena valtioneuvoston tietoturvallisuusvaatimuksia ohjaavat sekä kansalliset että kansainväliset velvoitteet ja vaatimukset. Olemassa oleviin rakennuksiin kyseisiä vaatimuksia on vaikea sopeuttaa.
- Valtioneuvoston kiinteistö- ja toimitilaperiaatteet perustuvat turvallisuusalueisiin. Uudisrakennukseen niitä on mahdollista suunnitella muuntojoustavuus huomioiden.
- Uudisrakennus mahdollistaa muuttuvan turvallisuustilanteen huomioimisen sekä erilaisiin riskeihin varautumisen tulevien vuosikymmenien aikana. VE1 ratkaisu mahdollistaa joustavasti muunneltavat turvalliset tilat valtioneuvoston käyttöön nyt ja tulevaisuudessa.
- Muut turvallisuuteen liittyvät lisäperustelut ovat turvaluokiteltua tietoa, joita ei voida avata julkisesti.

Perustelut painotalon korvaamiselle (VE1), jatkuu

- Korttelin muutokset ovat osa korttelin historian jatkumoa
 - Korttelia on muokattu kautta historian vastaamaan paremmin valtionhallinnon tarpeita. Nyt purettavaksi esitetty pihasiipi ei ole osa Engelin alkuperäistä suunnitelmaa, vaan se on rakennettu jälkikäteen palvelemaan ulkokehän rakennuksissa toimivia virastoja. Pihasiiven rakentaminen muutti aikanaan merkittävästi pihan luonnetta ja ilmettä Engelin suunnitelman vastaisesti.
- Painotalolla on rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa. Purkaminen on kuitenkin perusteltavissa valtioneuvoston toimintaedellytysten, paremman kokonaisratkaisun ja yleisen edun kannalta (vrt. Museoviraston ja Ely-keskuksen lausunnot ja kannanotot)
 - Museovirasto ja Ely-keskus ovat lausunnoissaan ja päätöksissään linjanneet mm. että Painotalolla ei voi katsoa olevan sellaista merkitystä yleisen edun kannalta, että sen tulisi säilyä. Sillä seikalla, että Valtioneuvoston linna säilyy Suomen ylimmän valtiojohdon käytössä sen sijaan, on erityisen suurta merkitystä yleisen edun kannalta

Perustelut painotalon korvaamiselle (VE1), jatkuu

- Hankkeen lähtökohdille ja tavoitteille on nykyisen Orpon hallituksen sekä edellisen Marinin hallituksen tuki.
- Hanke on kirjattu hallitusohjelmaan. Alla lainaus Orpon hallituksen 16.6.2023 julkaisemasta hallitusohjelmasta:

”Valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteistyön ja tuloksellisen toiminnan edistämiseksi uudistetaan ja peruskorjataan valtioneuvoston linnan korttelien toimitilat, jonne kootaan valtioneuvoston johtorakenteita.”

→ **Hankkeen toteutuessa täysimääräisesti varmistetaan, että valtioneuvoston linna säilyy jatkossakin Suomen ylimmän valtiojohdon ja virkamiesten aktiivisessa käytössä.**

Kaupunkiympäristön toimiala
Hanke: Senaatti ja Valtioneuvosto
Museovirasto

6.2.2023

Valtioneuvoston linnan kortteli ja katualueita

Kaavoitukseen liittyvä muinaismuistolain 13 § mukainen neuvottelu koskien arkeologista kulttuuriperintöä.

Aika 6.2.2023 klo 13:00-14:00
Paikka Skype-palaveri

Osallistujat:

Helsingin kaupunki:
Kajsa Lybeck, kaavoitus, Kymp/Maka/Aska, pj
Sakari Mentu, suojeluasiantuntija, Kymp/Maka/Aska
John Lagerstedt, kaupunginmuseo

Museovirasto:
Pekka Lehtinen, yliarkkitehti
Veli-Pekka Suhonen, arkeologian erikoistutkija
Sari Mäntylä-Asplund, Uudenmaan kajoamisluvat ja suojeluasiat

Maanomistaja/hanke:
Kimmo Mäkelä, Senaatti
Niko Sundell, Senaatti
Kristiina Koskiaho, Valtioneuvoston kanslia

suunnittelijat ja konsultit:
Janne Lahti, rakennuttajakonsultti, A-insinöörit
Antti-Matti Siikala, pääsuunnittelija, Sarc
Sarlotta Narjus, arkkitehti, Sarc

Jakelu:
Janne Prokkola, yksikön päällikkö, Kymp/Maka/Aska

1. Kokouksen järjestäytyminen

Kajsa Lybeck avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Kajsa Lybeck ja sihteerinä Janne Lahti.

Kaupunkiympäristön toimiala
Hanke: Senaatti ja Valtioneuvosto
Museovirasto

6.2.2023

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialista. Kyseessä on muinaismuistolain 13 § mukainen neuvottelu koskien arkeologista kulttuuriperintöä.

3. Lyhyt hankkeen esittely

Kajsa Lybeck esitteli lyhyesti hankkeen ja asemakaavoituksen tämänhetkisen tilanteen. Kaavahanke koskee K1 korttelia sekä osaa Snellmaninkadun ja Hallituskadun katualueita.

Korttelin K1 pääsuunnittelija Antti-Matti Siikala täydensi esitystä ja kertoi pääkohdat liittyen sisäpihalla tehtäviin toimenpiteisiin:

- Sisäpihalla oleva painotalo puretaan
- Uusien rakennusten alin perustustaso on -1
- Pihatason alle kellarikerros ja maanpäälle neljä kerrosta
- Koko sisäpiha aukaistaan ja kaivetaan auki
- Pihan suojeltu terassi puretaan ja rakennetaan takaisin

Kommentteja ja keskustelua hankkeesta ja esittelyaineistosta:

Veli-Pekka Suhonen kertoi yllättyneensä Päivi Hakanpään vuonna 2020 laatimasta raportista, aikaisempi käsitys ollut, että pihalla ei olisi säilynyt mitään. Hakapään raportti todettiin kuitenkin olevan paras käytettävissä oleva aineisto. John Lagerstedilla oli sama käsitys siitä, millä alueilla mahdollisesti säilyneitä alueita voisi sijaita.

Sisäpihalla on lisäksi tehty rakennuksen seinustan vierellä koekuoppia viimeksi Ark-Byroon toimesta vuonna 2020 ja näissä koekuopissa ei ole löydetty säilyneitä kerrostumia.

4. Menettely

Sari Mäntylä-Asplund kertoi, että neuvottelun tarkoituksena on keskustella ja päättää, voidaanko muinaismuistoon kajota ja jos voidaan millä ehdoilla se on mahdollista. Museovirastolta ja kaupungin museolta on ennakkoon pyydetty lausunnot ja ne liitetään neuvottelusta laadittavaan muistioon. Muistio liitetään osaksi hankkeen asiakirjoja ja tässä tapauksessa osaksi kaavoitusmuistioita.

Kimmo Mäkelä kertoi hankkeen puolesta, että maaperään on tarve kajota ja nyt pyydetään lupaa ja menettelyjä millä ehdoilla tämä voidaan toteuttaa.

Kaupunkiympäristön toimiala
Hanke: Senaatti ja Valtioneuvosto
Museovirasto

6.2.2023

Sari Mäntylä-Asplund totesi, että suunnitelmat selvästi osoittavat tarpeen kajota maaperään.

Sekä Museoviraston, että kaupungin museon näkemyksen mukaan maaperään voidaan kajota ja poistaa löydökset, mikäli jotain löytyy. Ehtona on riittävän laajat koekaivaukset, joilla varmistetaan, onko tarvetta laajempiin kaivauksiin.

Koekaivausten laajuus määritetään valittavan arkeologisen konsultin laatimassa tutkimusohjelmassa, jonka museovirasto viimekädessä hyväksyy. Laajuutta on vaikea suoraan määrittää ja muutoksille on jätettävä laajenemisvaraa. Tavoitteena on selvittää laajuus ja syvyys säilyneisyyden osalta.

Keskusteltiin lisäksi työnaikaisesta valvonnasta ja muista alueista, joilla ei Hakanpään raporttien mukaan olisi mitään säilynyt. Todettiin, että aina jos löydöksiä löytyy, on työt pysäytettävä ja kutsuttava museoviraston edustaja arvioimaan ja dokumentoimaan löydökset (muinaismuistolaki 14 §).

Kristiina Koskiaho muistutti, että piha on käytössä ja kaikesta on neuvoteltava VNK:n kanssa ja mm. turvaselvitykset vaaditaan kaikilta. Koekaivaukset voidaan tarvittaessa peittää/suojata ja tehdä totaali-kaivaukset myöhemmin esimerkiksi seuraavana kesänä (mikäli tarvetta), tämä menettely mahdollistaa osittaisen pihan käytön myös kaivausten aikana.

5. Kaavoitus

Kaavaehdotuksen luonnos; kaavamääräysehdotukset asiaan liittyen:

”Kadun tai korttelipihan alle sekä purettavan entisen painotalon paikalle sijoittuvan tilan suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon alueen arkeologinen historia.”

” Alue on Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitetun kiinteän muinaisjäänneksen osa. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty, Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydetty museoviranomaisen lausunto. Muinaismuistolain 13 §:n mukaisesti käytyjen neuvottelujen perustella kohde voidaan poistaa kaavan toteuttamiseksi sen jälkeen, kun kohteella on toteutettu riittävät arkeologiset tutkimukset.”

Todettiin, että mikäli koekaivauksilla ehditään osoittamaan, että mitään ei ole säilynyt ei määräyksiä kaavaan tarvita. Tieto ja tulokset on oltava kaavoittajalla

Kaupunkiympäristön toimiala
Hanke: Senaatti ja Valtioneuvosto
Museovirasto

6.2.2023

käytössä viimeistään syksyllä 2023, muuten kaavaan tarvitaan edellä kuvatut määräykset.

6. Muut asiat

Kaavoituksen tavoiteaikataulu: Ehdotus nähtävillä keväällä 2023 (alustavasti huhti-toukokuussa). Kylk syksyllä 2023, kh ja valtuusto talvella 2024

Aikataulu koekaivausten osalta olisi alustavasti seuraava:

- koekaivaukset K1 sisäpiha kesä-syksy 2023
- mahdolliset laajemmat kaivaukset kesä-syksy 2024
- rakentamisen aloitus kesä 2025-

7. Kokouksen päättäminen

Kajsa Lybeck päätti kokouksen klo 14.05

Muistion vakuudeksi

Janne Lahti

A-Insinöörit Rakennuttaminen Oy